

Materiál na rokovanie Komisie sociálnej a bytovej MZ MČ Bratislava-Rača 03.06.2020

Spracovala: Mgr. Helena Krovinová

Názov materiálu

Vyhodnotenie Komunitného plánu sociálnych služieb Mestskej časti Bratislava-Rača za rok 2019

1. Dôvodová správa

Na zasadnutí Miestneho zastupiteľstva mestskej časti Bratislava-Rača bol uznesením UZN č. 238/13/12/16/P schválený Komunitný plán sociálnych služieb MČ Bratislava-Rača na obdobie rokov 2017 - 2019 (ďalej len „KPSS“). Tento KPSS zohľadňuje potreby občanov našej mestskej časti, ktoré boli v procese prípravy Komunitného plánu zmapované. Analyzuje stav súčasných poskytovaných služieb občanom MČ Bratislava-Rača, hodnotí potreby občanov v sociálnej oblasti a navrhuje priority pre rozvoj v tejto sfére na ďalšie stanovené obdobie. KPSS identifikuje priority cieľové skupiny, ktorými sú:

- 1. Seniori**
- 2. Rodiny s deťmi a mládežou**
- 3. Občania so zdravotným postihnutím**
- 4. Občania odkázaní na osobitnú pomoc**

KPSS predstavuje metódu plánovania za priamej účasti verejnosti, ktorej sa oblasť poskytovaných služieb najviac týka a ktorú bude komunita aj využívať. KPSS je otvorený dokument, v ktorom sú stanovené ciele a snahou mestskej časti bolo tieto ciele v roku 2019 úspešne naplniť.

Prioritnou úlohou KPSS v tomto roku bolo zamerať pozornosť:

- a) predchádzaniu sociálneho vylúčenia občanov v produktívnom veku – seniorov,
- b) predchádzaniu sociálnej izolácie a prehlbovaniu týchto negatívnych javov,
- c) na cieľovú skupinu rodín s deťmi v predškolskom veku,
- d) na pomoc a podporu občanom so zdravotným postihnutím,
- e) na cieľovú skupinu občanov odkázaných na osobitnú pomoc.

V zmysle § 80 ods. a), b) zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 448/2008 Z. z.“) má obec povinnosť vypracúvať a schvaľovať komunitný plán sociálnych služieb a tým súčasne vytvárať podmienky na podporu komunitného rozvoja, komunitnej práce a komunitnej rehabilitácie v oblasti poskytovania sociálnych služieb. Mestská časť utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb na komunitnú prácu za účelom predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov.

Komunitný plán sociálnych služieb v zmysle schválenej novely musí obsahovať:

- a) analýzu poskytovaných sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a poskytovateľov sociálnych služieb v územnom obvode,
- b) analýzu požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb a ďalších obyvateľov v územnom obvode
- c) analýzu demografických údajov a sociálnej situácie v územnom obvode,
- d) určenie cieľov a priorít rozvoja sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a cieľových skupín,
- e) časový plán realizácie komunitného plánu sociálnych služieb,
- f) spôsob každoročného vyhodnocovania plnenia komunitného plánu sociálnych služieb,
- g) podmienky a spôsob zmeny a aktualizácie komunitného plánu sociálnych služieb.

Predkladáme Vám vyhodnotenie KPSS za druhé obdobie plnenia úloh za rok 2018.

Úlohy stanovené na rok 2019 prijatím terénneho sociálne pracovníka sa nám darilo plniť. Vytvorila sa spolupráca so Slovenským Červeným krížom, občianskymi združeniami ako sú Vagus, Stopa, nocľaháreň Mea Culpa a inými.

Mestská časť sa snaží o rozširovanie kapacít v predškolských zariadeniach. V roku 2019 mala za cieľ rekonštrukciu MŠ na Novohorskej ulici. Z dôvodu predĺžovania rekonštrukčných prác na budove MŠ investorom nepodarilo sa práce dokončiť a s investorom bola ukončená spolupráca. Mestská časť vypísala nové verejné obstarávanie na rekonštrukciu MŠ na Novohorskej.

Keďže MČ neprevádzkuje sociálne zariadenia pre zdravotne znevýhodnených je jej snahou podporovať neverejné organizácie v snahe o poskytovanie nových sociálnych služieb v mestskej časti. Preto mestská časť v oblasti rozvíjania pomoci a podpory občanom so zdravotným znevýhodnením poskytla svoje priestory na poskytovanie sociálnych služieb v novovzniknutých sociálnych zariadeniach (včasná intervencia – Raná starostlivosť, Sibírka a komplex BIVIO pre zdravotne znevýhodnených).

Kooperáciu aktivít vyplývajúcich z KPSS zabezpečoval miestny úrad prostredníctvom Oddelenia pre sociálne veci. Úlohy vyplývajúce z KPSS sa plnia popri všetkých ostatných pracovných úlohách referentov.

Vyhodnotenie KPSS MČ Bratislava-Rača za rok 2019 nebolo prerokované na verejnom stretnutí s občanmi MČ Bratislava-Rača, občianskymi združeniami, neziskovými organizáciami, členmi KSB a zamestnancami oddelenia pre sociálne veci z dôvodu zložitej situácie, ktorá vyplynula z COVID 19.

2. Materiál

Vyhodnotenie KPSS za rok 2019

A. Aktivity vo vzťahu k zadávateľovi

CIEĽ

ZABEZPEČIŤ PRE OBČANA KVALIFIKOVANÝ SERVIS V OBLASTI SOCIÁLNYCH SLUŽIEB A VYTVORIŤ PODMIENKY PRE ÚČINNÚ SPOLUPRÁCU

Priorita A.1 Zabezpečenie kvalifikovaného rozhodovania a posudzovania sociálnej situácie v MČ Bratislava-Rača

Opatrenie A.1.1 Vytvorenie a udržiavanie zodpovedajúcej informačnej databázy na MÚ MČ Bratislava-Rača

A.1.1 Vyhodnotenie a udržiavanie zodpovedajúcej informačnej databázy na MÚ MČ Bratislava-Rača

A.1.1.1 Vyškolenie pracovníkov poverených zostavením a udržiavaním databázy (práca s dátovými súbormi, základy štatistiky a demografie)

rok 2017 – v tomto roku sa rozšíril okruh vyškolených pracovníkov poverených prácou s dátovými súbormi. Okrem referentov oddelenia pre sociálne veci bola vyškolená pracovať s databázou sociálnych prípadov vedených v systéme ISS CORA aj vedúca denného stacionára. V budúcom roku sa plánuje zaškoliť do práce s touto databázou aj vedúci zamestnanec zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa.

rok 2018 – v tomto roku boli vyškolené s prácou v dátových systémoch DISS CORA a ISS CORA nové zamestnankyne oddelenia pre sociálne veci (vedúca zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa, vedúca denného stacionára a terénny sociálny pracovník). Okrem tohto školenia sa v priebehu roka zúčastnili všetky zamestnankyne oddelenia pre sociálne veci a vedúce denného stacionára a zariadenia starostlivosti o deti školenia v systéme ISS CORA a v databáze sociálne prípady.

rok 2019 – noví zamestnanci oddelenia pre sociálne veci (vedúca oddelenia, terénny sociálny pracovník) boli zaškolení do dátových systémov DISS CORA a ISS CORA. Vedúca oddelenia, vedúca zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa, koordinátorka opatrovateľskej služby absolvovali školenie do nového systému spracovania dochádzky zamestnancov.

A.1.1.2 Vytvorenie a priebežná aktualizácia informačnej mapy o poskytovaných sociálnych službách na území MČ, občianskych združeniach a neformálnych aktivitách

rok 2017 – mestská časť pravidelne aktualizovala informačnú mapu, na ktorej má zmapované všetky sociálne služby poskytované na jej území. V priebehu tohto roka aktuálne pribudli v mestskej časti ďalšie dve nové sociálne služby. V prenajatých priestoroch zdravotných stredísk začali poskytovať svoje sociálne služby centrá včasnej intervencie. V mesiaci máj 2017 začalo v priestoroch zdravotného strediska na Tbiliskej 6, realizovať svoju činnosť „Centrum včasnej intervencie pre rodiny s deťmi so zrakovým postihnutím a viacnásobným znevýhodnením“ nezisková organizácia Raná starostlivosť. V mesiaci december 2017 v priestoroch zdravotného strediska na Hubeného 2, začala svoju činnosť „Služba včasnej intervencie detašované pracovisko Domova sociálnych služieb pre deti a dospelých „Sibirka“. Služba včasnej intervencie poskytuje služby rodinám s deťmi vo veku do 7 rokov s oneskoreným nerovnomerným alebo rizikovým psychomotorickým vývinom alebo s narušenou komunikačnou schopnosťou dieťaťa alebo s viacnásobným postihnutím. Pre oba subjekty mestská časť poskytuje priestory za zvýhodnené nájomné.

rok 2018 – mestská časť aj v tomto roku aktualizovala informačnú mapu, v ktorej sú zmapované sociálne služby na jej území.

Nadalej poskytovali svoje sociálne služby včasnej intervencie:

- centrum včasnej intervencie pre rodiny s deťmi so zrakovým postihnutím a viacnásobným zvýhodnením – „Raná starostlivosť“,
- služba včasnej intervencie detašované pracovisko Domova sociálnych služieb pre deti a dospelých - „Sibírka“.

Obidvom subjektom mestská časť naďalej poskytla priestory v zdravotných strediskách na Tbiliskej a na Hubeného za zvýhodnené nájomné.

V mesiaci november začala poskytovať novú sociálnu službu v budove bývalej školy na Alstrovej ulici Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím Komplex BIVIO. Komplex BIVIO poskytuje rôzne služby pre verejnosť (penzión, reštauráciu, práčovňu). Jeho súčasťou je aj vzdelávaco-rehabilitačné stredisko, v ktorom mladí ľudia s mentálnym postihnutím pripravujú na rôzne profesie.

Mestská časť poskytuje sociálnu službu v Dennom stacionári pre seniorov na Plickovej ulici 18. Kapacita zariadenia je 25 klientov. Novelou zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnych službách“) od marca 2017 vznikla nová sociálna služba na podporu zosúladzovania rodinného života a pracovného života poskytovaním starostlivosti, ktorá sa poskytuje v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa (ďalej len „zariadenie starostlivosti o deti“). Zariadenie starostlivosti o deti poskytuje sociálnu službu deťom od jedného roka do troch rokov na Tbiliskej ulici 2 a nachádza sa v objekte MŠ. Kapacita tohto zariadenia je 20 detí. Novelou zákona o sociálnych službách sa znižuje kapacita zariadenia od 01.01.2020 len na 15 detí v jednej dennej miestnosti. Z uvedeného dôvodu mestská časť podala žiadosť o poskytnutie dotácie na Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka na rozšírenie zariadenia. Dotácia by bola použitá na prestavbu bytu, ktorý sa nachádza v objekte na prízemí. Touto rekonštrukciou získame na prízemí nových 9 miest a na poschodí bude 11 miest. Celkový počet zariadenia bude spolu 20 miest. V rámci tejto dotácie môže byť v jednom objekte maximálne 20 detí.

rok 2019 – mestská časť aktualizovala informačnú mapu, v ktorej boli zmapované sociálne služby na jej území.

V tomto roku poskytovali svoje sociálne služby včasnej intervencie:

- centrum včasnej intervencie pre rodiny s deťmi so zrakovým postihnutím a viacnásobným zvýhodnením – „Raná starostlivosť“,
- služba včasnej intervencie detašované pracovisko Domova sociálnych služieb pre deti a dospelých – „Sibírka“.

Obidvom subjektom mestská časť naďalej poskytla priestory v zdravotných strediskách na Tbiliskej a na Hubeného za zvýhodnené nájomné. Centru včasnej intervencie pre rodiny s deťmi „Raná starostlivosť“ minulý rok mestská časť poskytla nový priestor pre ich činnosť.

Pre ľudí s mentálnym znevýhodnením sa rozvinuli sociálne služby Združenia na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím v komplexe BIVIO. Komplex BIVIO poskytoval rôzne služby pre verejnosť (penzión, reštauráciu, práčovňu) a umožnil tak podporované zamestnávanie svojim klientom. Súčasťou služieb BIVIO je aj vzdelávaco-rehabilitačné stredisko, v ktorom mladí ľudia s mentálnym postihnutím pripravujú na rôzne profesie.

Mestská časť samotná poskytovala tieto sociálne služby:

- Denný stacionár pre seniorov na Plickovej 18. Sociálnu službu poskytuje len seniorom nad 62 rokov – poberateľom starobného dôchodku a ktorí majú posudok a rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu v dennom stacionári. Kapacita zariadenia je 25 klientov,*
- Zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa na Tbiliskej 2. Zariadenie poskytuje sociálnu službu deťom od jedného roka do troch rokov veku. Kapacita zariadenia do 31.12.2020 bola 20 detí. Novelou zákona o sociálnych službách sa znižuje kapacita zariadenia od 01.01.2020 len na 15 detí v jednej dennej miestnosti. Z uvedeného dôvodu v mesiaci september bol prijatý počet detí toľko, aby ich počet bol 15,*
- Domácu opatrovateľskú službu, ktorú v roku 2019 vykonávalo 15 opatrovateliek mestskej časti v domácom prirodzenom prostredí občanom odkázaných na sociálnu pomoc prostredníctvom*

domácej opatrovateľskej služby, žiaden občan neprejavil v tomto roku záujem o zabezpečenie opatrovateľskej služby neverejným poskytovateľom,

- d) podporné sociálne služby v Denných centrách pre seniorov: v Rači v Kultúrnom stredisku Žarnovická na Žarnovickej ulici, v Krasňanoch v Krasňanskej besede na Kadnárovej ulici a na Východnom v Kultúrnom stredisku Impulz na Dopravnej ulici,*
- e) stravovanie pre seniorov je zabezpečené v jedálni mestskej časti na Plickovej 18 a v zmluvných prevádzkach v Slovenskej Grafii na Peknej ceste 6 /prevádzkovateľ Gastrograf/ a v Akadémii policajného zboru na Sklabinskej 1.*

A.1.1.3 Udržiavanie systému zberu a vyhodnocovania potrieb občanov a cieľových skupín v sociálnych službách

rok 2017 – zber potrieb občanov prebiehal naďalej najmä vykonávaním sociálnych šetrení na základe žiadostí občanov a na základe interných a externých podnetov od občanov, lekárov resp. iných subjektov. Za účelom vyhodnocovania potrieb občanov referenti oddelenia pre sociálne veci vykonávali sociálne šetrenia v domácnostiach z dôvodu prešetrenia sociálnej situácie po podaní žiadosti o jednorazovú finančnú výpomoc. V tomto roku požiadalo o jednorazovú finančnú výpomoc 54 žiadateľov, ktorí boli poberateľmi starobného alebo invalidného dôchodku, nezamestnaní, alebo ľudia bez domova. Pri vykonávanom sociálnom šetrení bolo občanom poskytnuté aj sociálne poradenstvo.

Referenti oddelenia vykonávali aj návštevy v rodinách s deťmi, ktorí požiadali o jednorazovú finančnú pomoc, počas roka ich bolo 8. Na základe podnetu ÚPSVaR SR referenti oddelenia vykonali 6 sociálnych šetrení v rodinách, ktorí si podali žiadosť na osvojenie dieťaťa, alebo požiadali o zverenie dieťaťa do pestúnskej starostlivosti.

Bolo vykonaných 207 sociálnych šetrení u žiadateľov, ktorí požiadali žiadosti o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári a na domácu opatrovateľskú službu. Zber potrieb cieľových skupín mestská časť realizovala dvakrát v tomto roku, na stretnutí s občanmi aj neziskovými organizáciami v Kultúrnom stredisku na Žarnovickej.

rok 2018 – referenti oddelenia pre sociálne veci vykonávali aj v tomto roku sociálne šetrenia na základe žiadostí občanov a na podnet interných a externých podnetov od občanov, lekárov resp. iných subjektov, na ktorých zisťovali sociálnu situáciu.

Terénny sociálny pracovník monitoroval sociálnu situáciu ohľadne ľudí bez domova, ktorým bolo poskytnuté poradenstvo a pomoc pri zabezpečení základných životných potrieb ako je náhradné bývanie, potraviny, šatstvo, poradenstvo v oblasti zamestnania a ponúkal týmto ľuďom alternatívne riešenia. V zimnom období týmto ľuďom bol ponúkaný čaj. Terénny sociálny pracovník za pomoci referenta zabezpečil ľuďom v sociálnej núdzi potravinové balíčky.

S prípravou nového komunitného plánu sociálnych služieb na ďalšie obdobie oddelenie pre sociálne veci vypracovalo dotazník, ktorý bol určený na zisťovanie dopytu po sociálnych službách v mestskej časti a zisťoval tiež spokojnosť so sociálnymi službami.

V oblasti seniorov bola vedená evidencia záujmu odkázaných seniorov o jednotlivé sociálne služby, vychádzajúca z podaných žiadostí o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu. Najviac dopytovanou sociálnou službou pre seniorov je zariadenie pre seniorov.

rok 2019 – referentky oddelenia pre sociálne veci vykonávali sociálne šetrenia na základe žiadostí občanov, osobných alebo telefonických podnetov od občanov alebo od lekárov resp. iných, pracovníci poskytovali komplexné sociálne poradenstvo.

Terénna sociálna pracovníčka vykonávala sociálne intervencie a poradenstvo smerom k rodinám s deťmi v kríze, na základe podnetov zo škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti mestskej časti.

Terénny sociálny pracovník monitoroval sociálnu situáciu ohľadne ľudí bez domova, ktorým bolo poskytnuté poradenstvo a pomoc pri zabezpečení základných životných potrieb ako je náhradné bývanie, potraviny, šatstvo, poradenstvo v oblasti zamestnania a ponúkal týmto ľuďom alternatívne riešenia. Referentky oddelenia pre sociálne veci zabezpečili ľuďom v sociálnej núdzi potravinové balíčky, ktoré poskytol Slovenský Červený kríž.

V oblasti seniorov bola aj v tomto roku vedená evidencia záujmu odkázaných seniorov o jednotlivé sociálne služby, vychádzajúca z podaných žiadostí o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu. Najviac dopytovanou sociálnou službou pre seniorov je zariadenie pre seniorov.

A.1.1.4 Priebežné vyhodnocovanie nehnuteľností MČ pre dispozíciu na rozvoj sociálnych služieb a podporu práce s komunitou v spojitosti s PHSR

rok 2017 – z vlastných alebo spravovaných budov, mestská časť má k dispozícii na rozvoj sociálnych služieb budovy oboch zdravotných stredísk. V priebehu roka 2017 boli na rozvoj a podporu sociálnych služieb poskytnuté priestory v zdravotnom stredisku na Hubeného ulici 2 pre Domov sociálnych služieb pre deti a dospelých „Sibirka“, ktorý má v zriaďovateľskej pôsobnosti Bratislavský samosprávny kraj. Bolo tu zriadené pracovisko včasnej intervencie, ktoré poskytuje služby všetkým rodinám s deťmi s rôznym postihnutím vo veku do 7 rokov. V zdravotnom stredisku na Tbiliskej 6 boli poskytnuté priestory zariadeniu včasnej intervencie Raná starostlivosť. Toto pracovisko včasnej intervencie poskytuje služby rodinám s deťmi so zrakovým postihnutím a viacnásobným znevýhodnením.

Z budov vo vlastníctve iných osôb na území mestskej časti bola poskytnutá budova bývalej školy na Alstrovej Združení na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím, ktoré tu vybudovalo „Komplex BIVIO“. Tento komplex bude poskytovať rôzne služby pre verejnosť (penzión, reštauráciu, práčovňu), jeho súčasťou bude aj vzdelávaco-rehabilitačné stredisko, v ktorom sa budú mladí ľudia s mentálnym postihnutím pripravovať na rôzne profesie.

rok 2018 – mestská časť naďalej poskytla svoje priestory pre rozvoj a činnosť sociálnych služieb:

- v zdravotnom stredisku na Hubeného ulici 2 pre Domov sociálnych služieb pre deti a dospelých „Sibirka“, pracovisko včasnej intervencie, ktoré poskytuje služby všetkým rodinám s deťmi s rôznym postihnutím vo veku do 7 rokov,

- v zdravotnom stredisku na Tbiliskej ulici 6 pre včasnú intervenciu „Ranú starostlivosť“, ktorá poskytuje služby rodinám s deťmi so zrakovým postihnutím a viacnásobným znevýhodnením,

- v budove bývalej školy na Alstrovej ulici pre Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím „Komplex BIVIO“, ktoré začalo poskytovať rôzne služby pre verejnosť (penzión, reštauráciu, práčovňu), ktorého súčasťou je aj vzdelávaco-rehabilitačné stredisko, v ktorom pracujú mladí ľudia s mentálnym postihnutím pripravujúci sa na profesie.

rok 2019 – mestská časť aj v tomto roku poskytla svoje priestory pre rozvoj a činnosť sociálnych služieb:

- v zdravotnom stredisku na Hubeného ulici 2 pre Domov sociálnych služieb pre deti a dospelých „Sibirka“, pracovisko včasnej intervencie, ktoré poskytuje služby všetkým rodinám s deťmi s rôznym postihnutím vo veku do 7 rokov,

- v zdravotnom stredisku na Tbiliskej ulici 6 pre včasnú intervenciu „Ranú starostlivosť“, ktorá poskytuje služby rodinám s deťmi so zrakovým postihnutím a viacnásobným znevýhodnením, poskytla ďalšie priestory pre svoju činnosť,

- v budove bývalej školy na Alstrovej ulici pre Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím „Komplex BIVIO“, ktoré poskytuje rôzne služby pre verejnosť (penzión, reštauráciu, práčovňu), ktorého súčasťou je aj vzdelávaco-rehabilitačné stredisko a pracujú tam mladí ľudia s mentálnym postihnutím pripravujúci sa na profesie.

Opatrenie A.1.2 Zabezpečovanie ďalšieho vzdelávania pracovníkov MČ v sociálnej oblasti

A.1.2 Zabezpečovanie ďalšieho vzdelávania pracovníkov MČ v sociálnej oblasti

A.1.2.1 Vyhodnotenie potrieb ďalšieho vzdelávania pracovníkov v sociálnej oblasti vo vzťahu k úlohám KPSS

rok 2018 – z dôvodu novely zákona o sociálnych službách sa vedúca oddelenia pre sociálne veci a vedúca denného stacionára zúčastnili školenia týkajúce sa zmien platných od 01.07.2018 v oblasti komunitného plánovania.

rok 2019 – vedúca oddelenia pre sociálne veci a terénny sociálny pracovník sa zúčastnili školenia ohľadom komunitného plánovania, ktoré organizoval Magistrát hlavného mesta SR Bratislavy. Vedúca oddelenia bola členom pracovnej skupiny pri tvorbe KPSS Hlavného mesta SR v skupine seniari.

A.1.2.2 Zabezpečiť kontinuálne vzdelávanie na základe potrieb a vyhodnocovanie účinnosti vzdelávania.

rok 2017 – aj v tomto roku sa zamestnanci vzdelávali a zúčastnili sa rôznych vzdelávaní a seminárov, nakoľko potreba vzdelávania pretrvávala najmä z dôvodu viacerých legislatívnych zmien. Schválený bol zákon č. 40/2017 Z. z., ktorým sa zmenil a doplnil zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách z 31.01.2017 účinný od 01.03.2017, ktorým sa novo vymedzilo zameranie sociálnych služieb na zosúladzovanie rodinného a pracovného života. Zákon ustanovil novú sociálnu službu poskytovanie sociálnej starostlivosti v zariadení starostlivosti pre deti do troch rokov veku. V rámci vzdelávania sa referenti oddelenia oboznamovali aj s právnou úpravou týkajúcou sa zabezpečovania financovania sociálnej služby zo štátneho rozpočtu pre denný stacionár. Vo februári sa referenti oddelenia zúčastnili aj odborného seminára „Vyhodnocovanie odkázanosti prijímateľov jednotlivých oblastiach odkázanosti fyzickej osoby na pomoc“, ktorý organizoval BSK. V máji sa vedúca stacionára a vedúca oddelenia zúčastnili odbornej konferencie na tému „Povinnosti poskytovateľov sociálnych služieb“. V mesiaci december absolvovali niektorí referenti oddelenia vzdelávanie týkajúce sa opätovnej novely zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách platnej od 01.01.2018. Vzdelávania, ktoré uskutočnil inštitút vzdelávania PROEKO sa zúčastnili vedúca oddelenia a vedúca denného stacionára a vzdelávania, ktoré realizovalo BSK sa zúčastnili dvaja referenti oddelenia.

rok 2018 – v mesiaci február sa vedúca zariadenia starostlivosti o deti a vedúca stacionára zúčastnili na školení ohľadne novely zákona o sociálnych službách platnej od 01.01.2018. Vzdelávanie uskutočnil inštitút vzdelávania PROEKO.

V rámci vzdelávania zamestnancov v mesiaci september sa opatrovatelka detí zo zariadenia starostlivosti o deti zúčastnila akreditovaného kurzu „Kurz opatrovanie detí“ vyplývajúci zo zákona o sociálnych službách.

Terénny sociálny pracovník sa zúčastnil nasledovných školení: v mesiaci máj zúčastnil na školení prevencia a eliminácia násilia páchaného na ženách, v mesiaci jún na seminári práca s komunitou, v mesiaci október monitoring ľudia bez domova a na seminári Lokalizuj - problémy s alkoholom v detstve, v mesiaci november odbornej diskusii Bez modrín a v mesiaci december na vzdelávacom seminári ako sa správať k dieťaťu z patologickej rodiny. V septembri sa zamestnanci mestskej časti zúčastnili na školení ohľadom zákona č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov.

rok 2019 – v rámci vzdelávania zamestnancov sa opatrovatelka detí zo zariadenia starostlivosti o deti zúčastnila akreditovaného kurzu „Kurz opatrovania detí“.

Opatrovateľky domácej opatrovateľskej služby, vedúca denného stacionára, sociálny pracovník, inštruktor sociálnej rehabilitácie a opatrovatelka z denného stacionára a všetky pracovníčky oddelenia pre sociálne veci sa zúčastnili kurzu „Základy komunikácie s ľuďmi s Alzheimerovou chorobou a inými formami demencie“ v rozsahu 4 vyučovacích hodín, ktorý zorganizovalo Centrum MEMORY, n. o.. Po ukončení kurzu účastníci obdržali osvedčenie o účasti.

Vedúca oddelenia, terénny sociálny pracovník spolu s referentom Školského úradu sa zúčastnili odborného seminára „Podpora multidisciplinárnej spolupráce v oblasti ochrany detí pred násilím“, ktorý organizoval Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny.

Terénny sociálny pracovník a referent sociálnej pomoci pre rodiny s deťmi sa zúčastnili rôznych odborných seminárov, ktoré organizoval Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny.

Priorita A.2 Rozvoj komunitných aktivít podporou angažovanosti občanov v sociálnych a podporných službách

Opatrenie A.2.1 Rozvoj spolupráce s angažovanými občanmi mesta

A.2.1 Rozvoj spolupráce s angažovanými občanmi MČ

A.2.1.1 Rozvinúť zapojenie občanov do dobrovoľníckych aktivít

rok 2017 – v mestskej časti sa do dobrovoľníckych aktivít zapojili občania predovšetkým organizovaním brigád. Dňa 08.04.2017 sa uskutočnila Račianska jarná brigáda, ktorá spojila susedov a obyvateľov troch račianskych obvodov z Rače, Krasňan a Východného. OZ Priatelia Rače v apríli zrealizovali brigádu v areáli materskej školy na Gelnickej. Na brigáde sa zúčastnilo 40 dobrovoľníkov z radov rodičov a zamestnancov, ktorí upravili zeleň, chodníky, ihriská a pieskoviská. Dňa 22.04.2017 v „Deň zeme“ sa uskutočnila brigáda žiakov ZŠ Komenského, ktorí tiež upravovali okolie školy.

rok 2018 – aj v tomto roku sa v mestskej časti do dobrovoľníckej aktivity zapojili občania organizovaním brigád na skrášlenie svojho okolia.

Do systému vyhľadávania občanov odkázaných na jednotlivé typy sociálnych služieb sa zapojili predovšetkým bezprostrední susedia takýchto osôb, ktorí vo väčšine prípadoch im ponúkajú aj rôzne formy pomoci.

V rámci spolupráce s rodičmi, ktorých deti navštevujú zariadenie starostlivosti o deti sa mnohí rodičia zapojili a podporili tým, že prispeli rôznymi pomôckami a materiálom k záujmovej činnosti detí vďaka čomu deti trénovali jemnú motoriku, popravovali lavičky a namontovali poličku. V rámci prestavby bytu, ktorý sa nachádza priamo v objekte MŠ Tbiliská 2, nám pomohla matka dieťaťa s realizáciou projektu novej dennej miestnosti pre deti.

Občania Rače v priebehu roka organizovali zbierky šatstva, drogistického tovaru pre sociálne odkázané rodiny a osoby v hmotnej núdzi.

rok 2019 – do dobrovoľníckej aktivity sa aj v tomto roku zapojili občania organizovaním brigád na skrášlenie svojho okolia.

Občania sa zapájali do systému vyhľadávania občanov odkázaných na jednotlivé typy sociálnych služieb. Išlo prevažne o bezprostredných susedov takýchto osôb, ktorí im ponúkajú aj rôzne formy pomoci. Zorganizovali zbierky šatstva a aj burzu detského oblečenia a hračiek, pri ktorej si vymieňali oblečenia pre deti a hračky.

Zákonní zástupcovia, ktorých deti navštevovali zariadenie starostlivosti o deti aj tento rok prispeli rôznym materiálom k záujmovej činnosti detí, vďaka čomu mohli deti trénovať jemnú motoriku, sponzorským darom boli dva zvlhčovače vzduchu, ktoré darovala zariadeniu jedna matka.

A.2.1.2 Rozvinúť zapojenie angažovaných občanov do systému vyhľadávania občanov odkázaných na jednotlivé typy sociálnych služieb

rok 2018 – terénny sociálny pracovník samostatne vykonával prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, vyhľadával, diagnostikoval a nachádzal riešenia nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie sociálnej situácie pre fyzické osoby, rodiny odkázané na pomoc v sociálnej oblasti, pre osoby so zdravotným znevýhodnením, pre seniorov a ich opatrovateľov v rodine, pre ľudí bez domova a pre drogovu závislých. Obyvatelia tiež boli angažovaní sami. Do systému vyhľadávania občanov odkázaných na jednotlivé typy sociálnych služieb sa zapojili predovšetkým bezprostrední susedia takýchto osôb. Odkázaných občanov nahlasovali na oddelenie pre sociálne veci. Vo väčšine prípadoch ponúkli sami týmto občanom aj rôzne formy pomoci.

rok 2019 – v tomto roku terénny sociálny pracovník a vedúca oddelenia vykonávali prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, vyhľadávali, diagnostikovali a nachádzali riešenia nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie sociálnej situácie. Do systému vyhľadávania občanov odkázaných na jednotlivé typy sociálnych služieb boli zapojení aj bezprostrední susedia takýchto osôb, ktorí tieto osoby nahlasovali na oddelenie pre sociálne veci.

A.2.1.3 Rozvinúť zapojenie do neformálnych aktivít v prospech cieľových skupín

rok 2017 – v mestskej časti sa objavili aj neformálne aktivity dobrovoľníckej skupiny pod vedením Daniely Mýtnej, ktorá sa rozhodla Raču netradícne skrášliť. Neformálne aktivity tejto dobrovoľníckej skupiny skrášlili schody pri OC Račan, vymaľovali priestranstvo pred kultúrnym strediskom na Žarnovickej a skrášlili budovu račianskej tržnice.

rok 2018 – dobrovoľnícka skupina pod vedením p. Daniely Mýtnej sa aj v tomto roku zaslúžila o skrášlenie vchodu do sobášnej siene miestneho úradu v Rači. Občania boli tiež sami angažovaní a o probléme a potrebe pomoci občana informovali telefonicky, e-mailom alebo osobne na Miestnom úrade MČ Bratislava-Rača na oddelení pre sociálne veci.

V cieľovej skupine seniorov pozorujeme pomoc občanov najmä svojim susedom a dlhoročným známym pri vybavovaní úradných záležitostí, sprievode k lekárovi a alebo pomoc v oblasti starostlivosti o domácnosť.

rok 2019 – občania aj v tomto roku zamestnancov oddelenia pre sociálne veci informovali o potrebe pomoci pre občanov odkázaných na pomoc inej osoby osobne, telefonicky alebo emailom. Občania si zorganizovali rôzne brigády na skrášlenie svojho okolia.

Do denného stacionára 26.04.2019 prišli dobrovoľníčky z firmy Unilever pod vedením p. Andrei Netri, aby skrášlili areál stacionára – rozvozili, rozhrabali zeminu v záhonoch, ošmirgľovali a natreli záhradné lavičky a odpadové koše.

V mesiaci jún sa mestská časť zapojila do firemného dobrovoľníctva s názvom „Naše mesto“. Organizátorom podujatia bola Nadácia Pontis. Spolu so zamestnancami miestneho úradu pomohli skrášliť viaceré oblasti, či už vyčistili chodník na Popolnej ulici, upravili okolie KS Žarnovická, skrášlili ihrisko pre detičky zo zariadenia starostlivosti o deti, okolie denného stacionára, MŠ Cyprichova, osadili plot v amfiteátri.

A.2.2 Podpora konkrétnych foriem angažovanosti občanov MČ

A.2.2.1 Identifikácia možností podpory morálnej, informačnej, poradenskej, priestorovej a finančnej

rok 2017 – mestská časť venovala aj tento rok výraznú pozornosť angažovaným občanom, ktorí sa zaslúžili o prezentáciu Rače v oblasti sociálnej, kultúrnej, športovej, vedeckej alebo spoločenskej. Morálne podporila angažovaných občanov na slávnostnom galavečere, na ktorom si prevzali cenu „Račianske srdce 2016“.

rok 2018 – mestská časť naďalej venovala pozornosť angažovaným občanom, ktorí sa zaslúžili o prezentáciu Rače v sociálnej, kultúrnej, športovej, vedeckej alebo spoločenskej. Morálne opäť podporila angažovaných občanov na slávnostnom galavečere, na ktorom prezvali cenu „Račianske srdce 2017“

V rámci projektu „Deti a starí ľudia“ vedúca zariadenia starostlivosti o deti spolu s vedúcou stacionára zorganizovali k Medzinárodnému dňu žien návštevu detí zo zariadenia starostlivosti o deti v dennom stacionári, kde deti zaspievali, zatancovali seniorom a priniesli malé darčeky, ktoré sami vyrobili. Pre veľký úspech si návštevu denného stacionára zopakovali ešte raz a spolu so seniormi strávili deti pekné dopoludnie.

Podpora angažovaných občanov prebiehala predovšetkým na úrovni informačnej a poradenskej v súvislosti s nasmerovaním občana na riešenie konkrétneho problému, či už priamo na oddelení pre sociálne veci mestskej časti alebo podľa potreby priamo v teréne.

rok 2019 – mestská časť aj v tomto roku venovala pozornosť angažovaným občanom, ktorí sa zaslúžili o prezentáciu Rače v oblasti sociálnej, kultúrnej, sociálnej, športovej, vedeckej alebo spoločenskej. Boli morálne podporení angažovaní občania na slávnostnom galavečere, na ktorom si prevzali cenu „Račianske srdce 2018“.

Aj v tomto roku v rámci projektu „Deti a starí ľudia“ – vedúca denného stacionára a vedúca zariadenia starostlivosti o deti zorganizovali k Medzinárodnému dňu žien a ku Dňu matiek návštevu detí zo zariadenia starostlivosti o deti v dennom stacionári. Deti zaspievali, zatancovali a seniorkám priniesli malé darčeky, ktoré samé vyrobili.

Podpora angažovaných občanov aj v tomto roku prebiehala predovšetkým na úrovni informačnej a poradenskej v súvislosti s nasmerovaním občana na riešenie konkrétneho problému, či už priamo na oddelení pre sociálne veci mestskej časti alebo podľa potreby priamo v teréne.

A. 2.2.2 Stabilizovať stážové pracoviská pre študentov sociálnej práce

rok 2017 – v tomto roku sme nemali študentov sociálnej práce na praxi. Avšak mestská časť podpísala vo februári dohodu s BM WORK AGENCY s.r.o. o zabezpečovaní podmienok vykonávania odbornej praxe účastníkom akreditovaného kurzu opatrovania. Prax opatrovateliek bola zabezpečovaná pracovníkmi denného stacionára a v priebehu roka absolvovalo prax 5 účastníkov.

rok 2018 – v tomto roku na oddelení pre sociálne veci sme opäť nemali na praxi študentov študujúcich sociálnu prácu.

Denný stacionár pre seniorov aj v tomto roku spolupracoval s BM AGENCY s.r.o. pri zabezpečovaní podmienok vykonávania odbornej praxe účastníkom akreditovaného kurzu opatrovania. Prax opatrovateliek v dennom stacionári absolvovali 3 účastníčky kurzu.

rok 2019 – v tomto roku oddelenie pre sociálne veci nemalo žiadnych študentov študujúcich sociálnu prácu na praxi.

V dennom stacionári v rámci vykonávania odbornej praxe absolvovali 2 účastníčky kurzu cez BM AGENCY s.r.o.

V tomto roku uzatvorila Mestská časť Bratislava-Rača a Slovenský Červený kríž, územný spolok Bratislava-mesto zmluvu o odbornej praxi účastníkov „Kurz opatrovania detí“. Účastníci kurzu opatrovania detí, ktorých organizátorom je Slovenský Červený kríž môžu vykonávať odbornú prax a upevňovať teoretické vedomosti praktické zručnosti v našom zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa na Tbiliskej ul.2.

A.2.3 Rozvoj osvety a vzdelávania angažovaných občanov

A.2.3.1 Vypracovanie spoločného návrhu v neformálnom vzdelávaní, jeho foriem a zabezpečenia

rok 2017 – v tomto roku mestská časť mapovala možnosti vypracovania spoločného návrhu v neformálnom vzdelávaní. Keďže neformálne vzdelávanie je vo vzťahu k jednotlivcovi vymedzené ako dobrovoľná a zámerná činnosť, ktorá môže zahŕňať širokú škálu oblastí vzdelávania, bolo uskutočnené v marci neformálne vzdelávanie pre seniorov v dennom stacionári. Návrh neformálneho vzdelávania bol na tému „Ochrana seniorov pred podvodmi“, ktorá aktuálne v tom čase rezonovala v spoločnosti. Vzdelávanie bolo zabezpečené prostredníctvom vzdelávacieho centra ALLEXIS v spolupráci s riaditeľom odboru prevencie kriminality ministerstva vnútra a zúčastnili sa ho nielen seniori z denného stacionára. Keďže vzdelávanie zaujalo a splnilo svoj cieľ, čo bola podpora sociálneho vývoja a podpora aktivít proti akýmkoľvek formám diskriminácie a sociálneho vylúčenia mestská časť vypracuje spoločný návrh v neformálnom vzdelávaní na budúci rok na aktuálne témy.

rok 2018 – Od mesiaca február je funkčná stránka pre seniorov www.vivasenior.sk, ktorá prinášala informácie z oblastí, o ktoré sa seniori zaujímajú. Zdravý životný štýl, kultúra, šport, vzdelávanie, ale aj ako a za koľko cestovať, v ktorých reštauráciách majú seniori zľavy a možnosť zasúťažiť si o zaujímavú cenu. Portál prinášal aj zaujímavosti a aktuality zo života Jednoty dôchodcov, denných centier nielen z celého Slovenska, ale aj z Rače. Pre obyvateľov Rače prinášala najaktuálnejšie informácie z mestskej časti.

Nakoľko polícia opakovane zaznamenala trestnú činnosť páchanú na senioroch, dňa 07.06.2018 sa v spolupráci s políciou uskutočnila prednáška „Polícia radí seniorom“. Prednáška bola preventívne zameraná na to, aby sa osoby vyššieho veku pre svoju dôverčivosť nestali obeťou podvodníkom. Tiež sa uskutočnila neformálna prednáška zameraná na „zlodejov a kradnutie cudzích vecí“, ktorú absolvovali deti zo zariadenia starostlivosti o deti. Príslušníci polície prednášali našim malým deťom z dôvodu odcudzenia hojdačky z vonkajších priestorov zariadenia.

V rámci edukačného projektu „Nechcete utrpieť zlomeninu? Poradíme, ako na to“ sa v mesiaci november uskutočnila odborná prednáška o osteoporóze, ktorá bola určená pre širokú verejnosť.

rok 2019 – na webovej stránke www.vivasenior.sk zverejňovali pre seniorov rôzne informácie z oblastí, ktoré seniorov zaujímajú – kultúra, šport, vzdelávania, cestovanie. Portál prinášal aj zaujímavosti a aktuality zo života Jednoty dôchodcov, denných centier nielen z celého Slovenska, ale aj z Rače.

Denné centrum zorganizovalo prednášku na tému „Prevencia a ochrana seniora pred zlodejom“. Okresné riaditeľstvo PZ Bratislava III upozornilo dvakrát v mesačníku Račiansky výber seniorov na podvody, ktorých sa dopúšťajú páchatelia na tejto vekovej skupine obyvateľstva. Poskytli im užitočné rady, ako postupovať a reagovať, keď ich oslovia neznámi ľudia.

Denné centrá v rámci svojej činnosti organizujú rôzne prednášky s lekármi na témy, ktoré ich zaujímajú ako sú napr. meranie krvného tlaku, ako cvičiť a prečo cvičiť a o problémoch inkontinencie.

A.2.3.2 Realizácia a vyhodnocovanie vzájomných benefítov neformálneho vzdelávania

rok 2018 – v rámci neformálneho vzdelávania si seniori opäť osvojili a zopakovali vedomosti týkajúce sa pri páchaní zločinov na senioroch a ako postupovať.

Dôležitým benefítom pri vzdelávaní občanov o osteoporóze bolo venovať veľkú pozornosť svoju zdraviu a v prípade potreby vyhľadať odbornú pomoc u odborníkov.

rok 2019 – seniori si opäť mohli zopakovať nielen na prednáške ale aj prečítať v mesačníku Račiansky výber dôležité informácie týkajúce sa páchania zločinov na senioroch a ako majú postupovať, v prípade ak sa ocitnú v takejto situácii.

V tomto roku v denných centrách organizovali prednášky týkajúce sa dôležitosti sledovania krvného tlaku a tiež prečo je dôležité cvičiť a hýbať sa. Dôležitým ďalším problémom, ktorých seniorov zaujímala je inkontinencia. Na týchto prednáškach sa dozvedeli na koho sa majú obrátiť pri ich problémoch. Dozvedeli sa ako správnym cvičením môžu zmierniť problémy s inkontinenciou.

PRIORITA A.3 Zabezpečenie včasnej intervencie pri potrebe sociálnych služieb

Opatrenie A.3.1 Vytvoriť systém vyhľadávania občanov odkázaných na jednotlivé typy sociálnych služieb

A.3.1.1 Vytvoriť plán optimálneho systému vyhľadávania s identifikáciou zdrojov

rok 2018 – plán optimálneho systému vyhľadávania s identifikáciou zdrojov mestská časť nemala písomne vytvorený. Bola však vytvorená schránka v dennom stacionári kde mohli dávať svoje podnety nielen klienti ale aj občania (rodina, susedia, známy). Na základe týchto podnetov zamestnanci oddelenia pre sociálne veci a zamestnanci denného stacionára sa snažili poskytnúť sociálne poradenstvo klientom, rodinným príslušníkom ako aj ostatným občanom. Takáto schránka bola zriadená aj v zariadení starostlivosti o deti.

Zamestnankyne oddelenia pre sociálne veci navštevovali denné centrá pre seniorov resp. boli v kontakte s vedúcimi denných centier pre seniorov a poskytovali sociálne poradenstvo či už telefonicky alebo aj osobne. Vedúci denných centier upozorňovali zamestnancov oddelenia pre sociálne veci na občanov, ktorí potrebovali sociálnu službu. Vedúca oddelenia vykonala v dennom centre prednášku „Ako postupovať pri podaní žiadosti o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu“. Občania informovali referentky oddelenia o občanoch potrebujúcich pomoc osobne na miestnom úrade alebo telefonicky.

rok 2019 – mestská časť ani v tomto roku nemala písomne vytvorený plán optimálneho systému vyhľadávania osôb odkázaných na jednotlivé typy sociálnych služieb. V dennom stacionári stále je vytvorená schránka, kde mohli dávať svoje podnety klienti a aj občania, ktorí navštívili denný stacionár.

Po prečítaní týchto podnetov zamestnanci denného stacionára, prípadne referentky oddelenia pre sociálne veci poskytli sociálne poradenstvo osobám, ktoré chceli rôzne informácie.

Referentky oddelenia pre sociálne veci boli v kontakte s vedúcimi denných centier pre seniorov poskytovali sociálne poradenstvo osobne, telefonicky prípadne emailom.

A.3.1.2 Spustiť systém vyhľadávania

rok 2019 – napriek tomu, že nebol písomne vypracovaný plán optimálneho systému vyhľadávania osôb odkázaných na jednotlivé služby referentkám oddelenia pre sociálne služby občania nahlasovali osoby odkázané na sociálnu pomoc.

Opatrenie A.3.2 Posilniť personálnu vybavenosť MÚ so zameraním na terénnu prácu

A.3.2.1 Navrhnuť a upraviť personálnu štruktúru vo vzťahu k indikovaným potrebám so zameraním na terénnych sociálnych pracovníkov

rok 2018 – personálna štruktúra oddelenia pre sociálne veci bola upravená ešte v roku 2017. Doplnená bola organizačná štruktúra oddelenia pre sociálne veci vytvorením nového funkčného miesta – terénneho sociálneho pracovníka. V mesiaci február 2018 bol prijatý zamestnanec na terénu sociálnu prácu, ktorého úlohou je: poskytovať sociálne poradenstvo, vykonávať sociálne šetrenia v rodine, v rámci administratívnych činností viesť spisovú dokumentáciu klientov, vykonávať krízovú intervenciu v ťažkých životných situáciách nadväzovaním kontaktov s klientmi, spolupracovať s inštitúciami, zabezpečovať služby spojené s vykonaním sociálneho pohrebu, vykonávať funkciu opatrovníka občanom obmedzených spôsobilosti na právne úkony.

rok 2019 – personálna štruktúra oddelenia pre sociálnu službu so zameraním na terénnu prácu sa nezmenila. V mesiaci apríl 2019 odišla terénna sociálna pracovníčka na materskú dovolenku. Do nástupu nového terénneho pracovníka túto pracovnú pozíciu zastrešovali vedúca oddelenia pre sociálne veci a referentka sociálnej pomoci a bytového hospodárstva. Nový terénny pracovník nastúpil až v mesiaci august 2019 a pokračoval na rozpracovaných úlohách.

Opatrenie A.3.3. Podpora zariadenia alebo zriadenie najviac dopytovaných služieb

A.3.3.1 Priebežné vyhodnocovanie infraštruktúry MČ, dostupných zdrojov a možných poskytovateľov

rok 2017 – najväčší záujem zo strany občanov bol o poskytovanie služby stravovania individuálne, ale predovšetkým donáškou do domácnosti a tiež o opatrovateľskú službu. Z dôvodu podpory týchto najviac dopytovaných služieb sa mestská časť zapojila do projektu podpory opatrovateľskej služby, aby zvýhodnila odmeňovanie opatrovateliek a zatriktívnila tak záujem o túto prácu. Začiatkom roka v mesiaci január odoberalo stravu formou rozvozu 32 stravníkov. V mesiaci december sa počet stravníkov zvýšil na 48, čo predstavoval 50 % nárast stravníkov v priebehu roka. Z dôvodu lepšej dostupnosti majú možnosť poberatelia dôchodkov odoberať stravu aj z reštaurácie Čajka na Východnom a v Krasňanoch zo Slovenskej Grafie. V týchto reštauráciách a v jedálni mestskej časti na Plickovej 18 sa v mesiaci január stravovalo 95 mobilných stravníkov a koncom roka sa ich počet zvýšil na 120, čo predstavoval 24 % nárast.

rok 2018 – najviac dopytovanou sociálnou službou z pohľadu podaných žiadostí na posúdenie odkázanosti na sociálnu službu bolo zariadenie pre seniorov. Zriadenie takéhoto typu musí vychádzať ako požiadavka z dotazníka ku KPSS, aby sa mohlo takéto zariadenie zriadiť v mestskej časti.

V roku 2018 bol veľký záujem hlavne o stravovacie služby, či už individuálne alebo donáškou priamo do domácnosti. Z celkového počtu 51 podaných žiadostí na opatrovateľskú službu bolo až 32 zameraných na dovoz obedov do domácnosti. V mesiaci január sa týmto spôsobom stravovalo 45 stravníkov, v júni klesol počet na 36 a koncom roka sa zvýšil na 44 stravníkov. Pre lepšiu dostupnosť majú možnosť naši seniori odoberať stravu aj osobne z našej jedálne na Plickovej 18. V tomto roku pribudlo 58 nových žiadostí na stravovanie. Poberatelia dôchodku sa môžu stravovať aj v stravovacích zariadeniach – v Krasňanoch v Slovenskej Grafii a v reštaurácii Čajka na Východnom. Počet stravníkov v priebehu roka kolísal. V mesiaci január sa stravovalo 89 mobilných dôchodcov, v mesiaci jún 102 stravníkov a v mesiaci december 91 stravníkov.

rok 2019 – dôchodcovia mali aj v tomto roku veľký záujem o stravovacie služby či už individuálne v stravovacích zariadeniach alebo donáškou stravy do domácnosti prostredníctvom domácej opatrovateľskej služby. Poberatelia dôchodkov sa mohli naďalej stravovať v jedálni mestskej časti na Plickovej 18 a v stravovacom zariadení v Slovenskej Grafii na Peknej ceste 6. Na Východnom bolo stravovanie zabezpečené v stravovacom zariadení v reštaurácii Čajka do mesiaca marec 2019, kedy skončila zmluva o poskytovaní stravovania dôchodcov a na základe ich žiadostí už nebola s nimi

uzatvorená nová zmluva. Od mesiaca apríl 2019 bolo zabezpečené stravovanie pre dôchodcov v Akadémii Policajného zboru SR na Sklabinskej 1.

A.3.3.2 Podporiť zriadenie alebo zriadiť jednotlivé typy služieb s ohľadom na aktivity pri jednotlivých cieľových skupinách

rok 2019 – žiaden subjekt a ani samotná mestská časť nemala záujem zriadiť nové typy služieb s ohľadom na aktivity pri jednotlivých cieľových skupinách.

A.3.3.3 Upraviť KPSS o potrebu nových služieb s vymedzením ich druhu, formy a kapacity

rok 2018 – v súlade s novelou zákona o sociálnych službách platnou od 01.07.2018 bol upravený Komunitný plán sociálnych služieb Mestskej časti Bratislava-Rača na roky 2017 – 2019 a doplnený o:

- pojmy a údaje, ktoré v pôvodnom pláne chýbali,
- **nové sociálne služby**, ktoré plán neobsahoval, ako sú zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa (bývalé detské jasle) a o sociálnu službu včasnej intervencie,
- **zdroje krytia** v jednotlivých naplánovaných aktivitách - čím sa rozumie určenie zdrojov krytia finančnými prostriedkami (napr. z rozpočtu obce, Magistrátu, VÚC, MPSVaR SR, sponzori a ďalšie iné zdroje),
- **personálne zabezpečenie vo forme gestora a partnerov**, ktorí sa budú podieľať na plnení daných opatrení a realizovaných aktivít,
- konkrétny spôsob každoročného **vyhodnocovania KPSS**, jeho plnenia podmienok, spôsob uskutočňovania zmien a aktualizácie.

Zamestnanci oddelenia pre sociálne veci v tomto roku vypracovali dotazník, ktorého cieľom bolo zistiť potrebu a dopyt po sociálnych službách, zamerať sa na sociálne služby, ktoré občanom chýbajú, čo zlepšiť v sociálnych službách a zamerať sa na potreby občanov Rače. Dotazník bolo možné vyplniť do 15. novembra 2018, avšak pre malý počet vyplnených dotazníkov bol termín predĺžený do konca mesiaca december 2018. Dotazník bol vypracovaný, zverejnený na web stránke www.raca.sk a aj v písomnej forme publikovaný (k dispozícii na prvom kontakte alebo na oddelení pre sociálne veci miestneho úradu) z dôvodu prípravy nového komunitného plánu na obdobie rokov 2020 – 2024. Nový komunitný plán sa bude vypracovávať v roku 2019.

rok 2019 – v tomto roku bol vypracovaný a schválený nový Komunitný plán sociálnych služieb Mestskej časti Bratislava-Rača na roky 2020 – 2024 v súlade so zákonom o sociálnych službách a je zverejnený na web stránke www.raca.sk. Nový komunitný plán nadväzoval na predchádzajúci KPSS MČ Bratislava-Rača na roky 2017 – 2019.

PRIORITA A.4 Podporiť schopnosť rodiny v riešení sociálnej núdze svojich členov

A.4.1 Posilňovať spoluprácu s rodinou, v ktorej je člen odkázaný na niektorý druh sociálnej služby

A.4.1.1 Udržiavanie komunikácie s rodinou

rok 2017 – je zrejmé, že vplyvom nepriaznivej sociálnej situácie na rodiny sa zvyšuje potreba zabezpečenia komunikácie s týmito rodinami. Prostredníctvom referentiek oddelenia pre sociálne veci boli poskytované rodinám relevantné informácie a sociálna pomoc s prezentovaním návrhov na riešenie vzniknutej krízovej situácie. Mestská časť udržovala komunikáciu prostredníctvom osobných kontaktov, elektronicky-mailom, telefonicky alebo formou doručenia listovej zásielky poštou.

rok 2018 – referentky oddelenia pre sociálne veci spolupracovali a komunikovali s rodinami, ktoré sa nachádzali v nepriaznivej sociálnej situácii. Poskytovali im informácie ako postupovať pri riešení vzniknutej krízovej situácie. Naďalej bola udržiavaná komunikácia s rodinami, ktorých člen bol odkázaný na niektorú zo sociálnych služieb. Táto komunikácia sa realizovala prostredníctvom osobných kontaktov, elektronicky, telefonicky alebo písomnou formou.

Zamestnanci denného stacionára ako aj zariadenia starostlivosti o deti boli každodenne v kontakte s rodinnými príslušníkmi klientov v dennom stacionári a so zákonnými zástupcami detí, ktorým sa

poskytovala starostlivosť v zariadení starostlivosti o deti. V prípade vzniknutého problému sa snažili čo najskôr problém vyriešiť.

rok 2019 – referentky oddelenia pre sociálne veci, zamestnanci denného stacionára a zariadenia starostlivosti o deti aj v tomto roku spolupracovali a komunikovali s rodinami, ktoré sa nachádzali v nepriaznivej sociálnej situácii. Poskytovali im základné sociálne poradenstvo – ako postupovať pri riešení vzniknutej situácie alebo odporučili na iné inštitúcie, ktoré sa zaoberajú špeciálnym poradenstvom. Komunikácia sa realizovala prevažne prostredníctvom osobných kontaktov, telefonicky, elektronicky alebo aj písomnou formou.

A.4.1.2 Poskytovanie základného sociálneho poradenstva

rok 2017 – referentky oddelenia pre sociálne veci poskytovali sociálne poradenstvo všetkým občanom, ktorí sa na nich so svojimi problémami a požiadavkami obrátili. Aj v tomto roku bol v prevažnej miere evidovaný záujem občanov o informácie priznania jednorazovej finančnej pomoci, o ktorú chceli požiadať z dôvodu ich nízkych príjmov, ktoré im nepostačujú na pokrytie základných životných potrieb. Veľký záujem zo strany občanov boli aj informácie týkajúce sa možností poskytovania sociálnej služby v zariadení pre seniorov alebo v inom zariadení sociálnych služieb.

V dennom stacionári pre seniorov boli poskytované v rámci sociálneho poradenstva poradenské služby, ktoré sa v prevažnej miere týkali informácii poskytovania sociálnej služby v dennom stacionári, konkrétne procesu prijímania klientov do stacionára pre seniorov. V evidencii poskytovaného sociálneho poradenstva v stacionári bolo evidovaných 28 občanov, ktorým bolo poskytnuté sociálne poradenstvo v počte 25 hodín.

Vedúca oddelenia v rámci poskytovania sociálneho poradenstva zrealizovala prednášku v Dennom centre pre seniorov v Krasňanoch na tému: „Proces poskytovania sociálnych služieb od podania žiadosti na odkázanosť na sociálnu službu do umiestnenia do zariadenia pre seniorov“. Okrem týchto informácií boli poskytnuté informácie týkajúce sa poskytovania domácej opatrovateľskej služby, o ktorú majú seniori veľký záujem.

rok 2018 – referentky oddelenia pre sociálne veci poskytovali občanom sociálne poradenstvo, ktorí sa na nich obrátili so svojimi problémami. Občania mali záujem o informácie o priznaní jednorazovej finančnej výpomoci, finančnej výpomoci pri narodení dieťaťa, poskytovania sociálnych služieb v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári a hlavne poskytovania opatrovateľskej služby v domácnosti. Občania – poberatelia dôchodkov sa informovali o možnosti poskytovania stravovania mestskou časťou.

V dennom stacionári pre seniorov boli v rámci sociálneho poradenstva poskytované informácie hlavne o priebehu poskytovania sociálnej služby v dennom stacionári, o postupe podania žiadosti o sociálnu službu v dennom stacionári a procese prijatia do denného stacionára, prípadne sociálne poradenstvo pri riešení nepriaznivej životnej situácii občana s odporúčaním iných druhov sociálnej služby. V evidencii poskytovaného sociálneho poradenstva v dennom stacionári bolo evidovaných 37 občanov, ktorým bolo poskytnuté sociálne poradenstvo v počte 35,5 hodín.

V rámci novej poskytovanej sociálnej služby v zariadení starostlivosti o deti poskytovala sociálne poradenstvo vedúca zariadenia ohľadom prijatia dieťaťa do zariadenia, poskytnutia príspevku starostlivosti o dieťa z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny SR. V prípade, ak dieťa nebolo prijaté do zariadenia starostlivosti o deti ponúkla alternatívne riešenia. Vedúca zariadenia spolupracovala s riaditeľkami materských škôl pri prerokovávaní umiestnenia detí, ktoré dosiahli vek tri roky do materskej školy.

Vedúca oddelenia v rámci poskytovania sociálneho poradenstva opäť zrealizovala prednášku v Dennom centre pre seniorov v Krasňanoch na tému: „Proces poskytovania sociálnych služieb od podania žiadosti na odkázanosť na sociálnu službu do umiestnenia do zariadenia pre seniorov“. Okrem týchto informácií boli poskytnuté informácie týkajúce sa poskytovania domácej opatrovateľskej služby, o ktorú mali seniori veľký záujem. Tiež ich informovala o dôležitosti komunitného plánu sociálnych služieb a vyplnení dotazníkov, ktorý im rozdala aj pre rodinných príslušníkov.

Terénny sociálny pracovník v období mrazu ponúkal ľuďom bez domova teplý čaj a taktiež im boli poskytnuté základné informácie v krízových situáciách, poradenstvo a pomoc pri zabezpečení základných životných potrieb (bývanie, potraviny a šatstvo).

Záujem občanov bol prejavovaný aj o informácie ohľadom priznania jednorazových finančných výpomocí, išlo najmä o občanov, ktorým bol priznaný invalidný alebo starobný dôchodok, nezamestnaných, ľudí prepustených z výkonu trestu odňatia slobody, ktorých príjem nepostačuje pokryť ich základné životné potreby. V roku 2018 požiadalo o priznanie jednorazovej finančnej výpomoci 56 občanov.

rok 2019 - referentky oddelenia pre sociálne veci aj v tomto roku poskytovali občanom sociálne poradenstvo, ktorí sa na nich obrátili so svojimi problémami. Občania sa informovali o možnosti poskytnutia jednorazovej finančnej výpomoci, finančnej výpomoci pri narodení dieťaťa, poskytovania sociálnych služieb v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári a hlavne poskytovania opatrovateľskej služby v domácnosti. Občania – poberatelia dôchodkov sa informovali o možnosti poskytovania stravovania v našej mestskej časti. Rodinní príslušníci mali záujem o informácie o možnosti poskytovania sociálnej služby prostredníctvom domácej opatrovateľskej služby a tiež aj v dennom stacionári pre seniorov pre svojich blízkych.

Vedúca zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa poskytovala základné sociálne poradenstvo zákonným zástupcom pri prijímaní detí do zariadenia, o podmienkach prijatia, spolupracovala a rokovala s riaditeľkami materských škôlok o umiestňovaní detí, ktoré dosiahli 3 roky a dovedy navštevovali zariadenie starostlivosti o deti.

Opatrenie A.4.2 Vypracovať forma, metódy a postupy sociálnej práce s touto rodinou a aplikovať ich

A.4.2.1 Vypracovať formy, metódy a postupy sociálnej práce

rok 2018 – oddelenie pre sociálne veci nemá samostatne vypracované formy, metódy a postupy sociálnej práce. Všetky tieto formy, metódy a postupy vychádzajú zo sociálnej práce s jednotlivcom alebo sociálnou prácou so skupinou.

- **Metóda** je usporiadanie rôznych činností zameraných na dosiahnutie cieľa, kde sa využíva vhodné používanie techník, pričom sa prikladá dôraz na podriadenosť ku konkrétnemu cieľu overených spôsobom práce s klientom (napr. rodina s dvoma deťmi, seniori, osoby so zdravotným postihnutím, osoby odkázané na inú osobu), aktuálna situácia (nezamestnaná matka, malé dieťa a matka vracajúca sa do zamestnania), vzťahová situácia (vzťahy so starými rodičmi), systémové vzťahy (sociálna politika v SR),
- **formy práce** – tzv. základné, hlavné metódy sociálnej práce: sociálna práca s jednotlivcom, s rodinou, so skupinou... (napr. sociálna práca so skupinou),
- **postupy práce** – metódy v zmysle druhu terapie, metóda vedenia rozhovoru, skupinová dynamika... (napr. terapeutický model, postup),
- **metódy** – metódy v zmysle konkrétneho konania, napr. rolové hry, nácvik konštruktívnej hádky, interview... (napr. brainstorming).

rok 2019 – oddelenie pre sociálne veci ani v tomto roku nemalo vypracované samostatné formy, metódy a postupy sociálnej práce. Referentky oddelenia pre sociálne veci pri svojej práci vychádzali a postupovali podľa všeobecne spracovaných foriem, metód a postupov sociálnej práce s jednotlivcom alebo sociálnou prácou so skupinou. Terénna sociálna pracovníčka pri práci s rodinou využila v spolupráci s ÚPSVaR SR - odd. SPO a SK metódu Prípadovej konferencie.

A.4.2.2 Priebežná aplikácia foriem, metód a postupov sociálnej práce podľa aktuálne dostupných zdrojov

rok 2019 – v praxi referentky oddelenia aplikovali formy, metódy a postupy sociálnej práce podľa aktuálne dostupných zdrojov (z dostupných kníh a z internetu).

Priorita A.5 Vytváranie partnerstiev v poskytovaní sociálnych služieb v MČ

Opatrenie A.5.1 Rozvoj partnerstiev medzi neformálnymi skupinami

A.5.1.1 Pozvanie do spolupráce a podpora partnerstiev

rok 2017 – mestská časť mala záujem aj v tomto roku o posilnenie partnerstiev na podporu občianskej participácie. Počas roka hľadala a iniciovala efektívne formy partnerstiev na miestnej úrovni v záujme spolupráce v oblasti sociálnej pomoci a sociálnej ochrany občanov. Priebežne robila informačnú kampaň o význame a dôležitosti zapojenia sa občanov do naplňania komunitného plánu formou verejných stretnutí občanov na Žarnovickej, ktoré sa uskutočnili v marci a v septembri. Na stretnutiach mali občania, občianske združenia a neziskové organizácie možnosť definovať svoje potreby a zároveň kontrolovať realizáciu plnenia komunitného plánu stanoveného na roky 2017 - 2019. Zo strany občanov, občianskych združení a aj neziskových organizácií sme ale zaznamenali veľmi nízku účasť, čo vnímame ako hrozbu nezájmu a nízkej spolupráce občianskych združení a neziskových organizácií na miestnej úrovni.

rok 2018 – v tomto roku oddelenie pre sociálne veci zorganizovalo dve stretnutia v mesiaci marec a v mesiaci september v Kultúrnom stredisku Žarnovická na Žarnovickej ulici ohľadom komunitného plánu, kde sa mali možnosť vyjadriť občianske združenia, neziskové organizácie a samotní občania k potrebám sociálnych služieb a ku kontrole plnenia komunitného plánu. Komunitný plán je „živý materiál“, ktorý sa môže aj v priebehu stanoveného obdobia dopĺňať a meniť. Tak isto ako v predchádzajúcom roku bola zaznamenaná veľmi nízka účasť priam až nezáujem občanov a organizácii podieľať sa komunitnom plánovaní.

rok 2019 – oddelenie pre sociálne veci zorganizovalo stretnutia k vyhodnoteniu komunitného plánu a k tvorbe nového komunitného plánu, ktoré sa uskutočnili v Kultúrnom stredisku Žarnovická. Na týchto stretnutiach sa mohli občania, občianske združenia, neziskové organizácie, denné centrá pre seniorov, členovia Komisie sociálnej a bytovej vyjadriť k vyhodnoteniu komunitného plánu a tiež aj k tvorbe nového komunitného plánu. Na týchto stretnutiach bola ako v predchádzajúcom kalendárnom roku zaznamenaná veľmi nízka účasť priam až nezáujem o komunitné plánovanie zo strany občanov, neziskových organizácií a občianskych združení.

Opatrenie A.5.2 Rozvoj partnerstiev medzi formalizovanými poskytovateľmi sociálnych služieb

A. 5.2.1 Pozvanie do spolupráce a formalizovanie vzťahov

rok 2018 – v tomto roku v rámci spolupráce medzi formalizovanými poskytovateľmi sociálnych služieb vznikla spolupráca medzi zariadením starostlivosti o deti a denným stacionárom.

V mesiaci apríl detičky navštívili denný stacionár a priniesli darček - slniečko. V mesiaci máj ku Dňu matiek priniesli darčeky, ktoré samé vyrobili - papierové kvety a veľký veniec na stenu.

Okrem darčiekov klientom zo stacionára zatancovali, zarecitovali a spolu si aj zaspievali. Deti boli obdarované sladkosťami.

rok 2019 – v rámci spolupráce medzi formalizovanými poskytovateľmi sociálnych služieb pokračovala aj v tomto roku spolupráca medzi zariadením starostlivosti o deti a denným stacionárom. Detičky navštívili klientov denného stacionára pri príležitosti Dňu matiek. Zatancovali, zarecitovali básničky a zaspievali si spolu s klientmi rôzne pesničky. Za vystúpenie boli obdarené veľkým potleskom a sladkosťami.

A.5.2.2 Zaviesť tradíciu organizovaných stretávaní sa občianskych aktivít z komunity dvakrát ročne

rok 2017 – mestská časť začala prvýkrát zavádzať tradíciu organizovaných stretnutí s občianskymi združeniami, neziskovými organizáciami s členmi Komisie sociálnej a bytovej a zamestnancami oddelenia pre sociálne veci. Stretnutia sa uskutočnili dvakrát, a to dňa 23.03.2017 a dňa 21.09.2017 v Kultúrnom stredisku Žarnovická.

rok 2018 – oddelenie pre sociálne veci mestskej časti aj v tomto roku zorganizovalo stretnutie s občianskymi združeniami, neziskovými organizáciami, členmi Komisie sociálnej a bytovej a zamestnancami oddelenia. Stretnutia sa uskutočnili 21. marca 2018 a 19. septembra 2018 v Kultúrnom stredisku Žarnovická.

rok 2019 – oddelenie pre sociálne veci zorganizovalo aj v tomto roku dve stretnutia s občanmi, občianskymi združeniami, neziskovými organizáciami, členmi Komisie sociálnej a bytovej s referentkami oddelenia. Prvé stretnutie bolo k vyhodnoteniu KPSS sa uskutočnilo dňa 20.02.2019. Ďalšie stretnutie bolo zorganizované k tvorbe nového KPSS, ktoré sa uskutočnilo dňa 23.10.2019. Na týchto stretnutiach sa zúčastnilo veľa občanov, občianskych združení a neziskových organizácií. Zistili sme, že o takéto stretnutia žiaľ občania nemajú záujem.

Opatrenie A.5.3 Rozvoj partnerstiev na báze podnikovej filantropie

A.5.3.1 Identifikovanie možných podnikateľov pre dlhodobjšiu spoluprácu na báze podnikovej filantropie

rok 2018 – v tomto roku jedna obchodná spoločnosť darovala rovnaké tričká pre zamestnancov do zariadenia starostlivosti o deti. Táto spolupráca bola žiaľ len jednorazová.

Pri rôznych spoločenských aktivitách ako je MDD, Mikuláš, vianočné trhy, Silvester podporovali mestskú časť niektoré organizácie a podnikatelia, ktorí mali sídlo v našej mestskej časti. Medzi týchto sponzorov patrili Kaufland, Media Rača, spol. s.r.o., Arlandia, ENGIE, Direct real, spol. s.r.o. BEVANDA, Terno, LOZANO PUB&RESTAURANT, JENNYV RESTAURANT, HORTIM – SK s.r.o. METRO Cash&Carry SR s.r.o., Cukráreň Marlenka a BUFET Svetlana Maťúšová.

rok 2019 – rôzne spoločenské aktivity, ktoré organizovala mestská časť ako napr. MDD, Mikuláš, vianočné trhy, Silvester podporili aj v tomto roku niektoré organizácie a podnikatelia, ktorí mali sídlo v našej mestskej časti.

Zariadenie starostlivosti o deti pri akciách ako napr. MDD a Mikuláš bol z mestskej časti ponúknutý sponzorom cez kultúrne a komunikačné oddelenie z obchodnej spoločnosti Kaufland a deťom boli zabezpečené sladké baličky.

A.5.3.2 Vytvorenie a udržiavanie vzťahov na podporu sociálnych služieb a prácu neformálnych skupín rok 2019 – v tomto roku neboli vytvorené a ani sa neudržiavali žiadne vzťahy na podporu sociálnych služieb a prácu neformálnych skupín.

Opatrenie A.5.4 Zriadenie strešného občianskeho združenia ku koordinácii aktivít a zdrojov

A.5.4.1 Vytvorenie právneho rámca a zriadenie OZ

rok 2018 – v tomto roku nebolo zriadené strešné občianske združenie, ktoré by koordinovalo aktivity a zdroje.

rok 2019 – v mestskej časti ani v tomto roku nebolo zriadené strešné občianske združenie, ktoré by koordinovalo aktivity a zdroje.

A.5.4.2 Vypracovanie a realizácia plánu činnosti v zmysle poslania organizácie

rok 2018 – z dôvodu, že nebolo zriadené občianske združenie, ktoré by koordinovalo aktivity a zdroje, nebol vypracovaný a realizovaný plán činnosti tejto organizácie.

rok 2019 – ani v tomto roku nebol vypracovaný a realizovaný plán činnosti organizácie, nakoľko nebolo zriadené žiadne občianske združenie, ktoré by koordinovalo aktivity a zdroje.

Priorita A.6 Zabezpečenie kvalitnej a včasnej informovanosti občanov o sociálnych službách

A.6.1 Pravidelné a aktuálne informovanie občanov a zabezpečenie spätnej väzby

A.6.1.1 Zaisťovanie dostupnosti všetkých médií na území MČ a spustenie informačných tokov

rok 2017 – pravidelné informovanie občanov realizuje mestská časť predovšetkým prostredníctvom webu. Webová stránka je modernejšia, informačne nabitá a prehľadná, orientovaná hlavne na pravidelných užívateľov. Užívateľia sa v nej veľmi ľahko zorientujú a nájdu v nej rôzne rubriky potrebné pre vybavenie rôznych úradných záležitostí. V rubrike „Chcem vybaviť“, nájdu užívateľia informácie o možnosti vybavenia poskytovaných rôznych sociálnych služieb, ako sú sociálne posudky na odkázanosť, poskytnutie rôznych finančných príspevkov alebo organizovanie akcií, ako sú „Uvítanie

detí do života a Jubilanti“, ale tiež aj informácie o zariadeniach, ktoré prevádzkuje mestská časť „denný stacionár a zariadenie starostlivosti pre deti do troch rokov“ a informácie o možnosti pridelenia nájomných bytov. Informácie o samospráve nájde užívateľ v rubrike „Samospráva“, o činnosti a administratívne úradu v rubrike „Miestny úrad“ a v rubrike „Zverejňovania“ sú zverejnené zmluvy, ktoré uzatvorila mestská časť na tovary a služby. Okrem úradných záležitostí na stránke v rubrike „Aktuality“ sú uvedené aktuálne informácie týkajúce sa kultúrneho a spoločenského života v mestskej časti. Na stránke mestskej časti pribudla v tomto roku nová rubrika s názvom „Odkaz pre občana“, ktorej úlohou bude prinášať informácie o terénnych prácach pracovníkov čistoty v uliciach Rače. Okrem webu využívala mestská časť na aktuálne informovanie občanov mestskej časti aj mesačník Račiansky výber. V tomto periodiku bola zabezpečovaná možnosť spätnej väzby od občanov v rubrike „Otázka starostovi“, ale tiež v nej čitatelia našli aktuálne informácie, ako napríklad platby za poskytované sociálne služby v dennom stacionári, v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov, opatrovateľskej služby, ktoré sa zmenili od septembra 2017. Referenti oddelenia pre sociálne veci na základe zmien v legislatíve zverejňovali zmeny poskytovaných dávok.

rok 2018 – nová webová stránka spĺňala všetky kritéria a bola určená pre užívateľov. Hlavnou jej úlohou bolo informovanosť občanov a všetkom, čo sa dialo v mestskej časti, ktoré mohli nájsť v aktualitách. Na webovej stránke občania našli všetky náležitosti potrebné k vybaveniu úradných náležitostí. Aj v tomto roku v rubrike „Odkaz pre občana“ boli informovaní občania o terénnych prácach pracovníkov čistoty v uliciach Rače. Okrem webu využívala mestská časť na informovanie občanov aj facebook a mesačník Račiansky výber. V tomto mesačníku bola tiež rubrika „Otázka starostovi“, v ktorom dostali občania odpovede na svoje otázky. Oddelenie pre sociálne veci pravidelne aktualizovalo všetky zmeny týkajúce sa legislatívy, zmien v platbách za poskytované sociálne služby a zmenách v sociálnych dávkach.

rok 2019 – na webovej stránke občania mestskej časti boli naďalej informovaní o všetkom, čo sa dialo v našej mestskej časti. Okrem webovej stránky mestská časť využívala na informovanie svojich občanov aj mesačník Račiansky výber, facebook a vývesné tabule. Do vývesných tabúl, ktoré sú rozmiestnené po celej mestskej časti sa vyvesovali plagáty na podujatia, ktoré organizovala mestská časť.

A.6.1.2 Zabezpečenie systému priebežnej spätnej väzby od obyvateľov MČ

rok 2018 – referenti oddelenia pre sociálne veci dostávali od občanov mestskej časti spätnú väzbu od občanov, či už ústnou formou alebo písomnou formou. Na oddelenie napísalo niekoľko občanov písomné pochvaly s činnosťou oddelenia, ústretovosťou a snahou vyriešiť ich problém. Okrem občanov mestskej časti dostala terénna sociálna pracovníčka pochvalu za prácu počas nepriaznivých poveternostných podmienok v mesiaci február 2018.

rok 2019 – referentky oddelenia pre sociálne veci dostávali od občanov mestskej časti spätnú väzbu, ktorá spočívala v poďakovaní, či už telefonicky alebo osobne pri stretnutiach za ich ochotu, ústretovosť pri riešení ich problémov.

B. Cieľ a priority vo vzťahu k seniorom

CIEĽ

ZABEZPEČIŤ DÔSTOJNÝ A BEZPEČNÝ ŽIVOT SENIOROV S ČO NAJVVYŠŠOU MIEROU ICH NEZÁVISLOSTI A ĎALŠIEHO SPOLOČENSKÉHO ŽIVOTA

Priorita B.1 Zvýšenie dostupnosti nedostatkových služieb

Opatrenie B.1.1 Zabezpečenie dostupnosti denného stacionára

B.1.1.1 Prevádzkovanie denného stacionára

rok 2017 – denný stacionár pre seniorov pokračoval už druhý rok v napĺňaní svojej hlavnej činnosti, ktorou je poskytovanie sociálnej služby ambulantnou formou klientom - seniorom, ktorí sú odkázaní na pomoc inej fyzickej osoby. Denný stacionár pre seniorov poskytoval klientom sociálne poradenstvo,

sociálnu rehabilitáciu, stravovanie, pracovnú terapiu a záujmovú činnosť. V priebehu roka bola celková kapacita stacionára naplnená na 95 %. Cieľom denného stacionára bolo predovšetkým zabezpečenie odbornej služby, ktorá zodpovedá potrebám seniorov so zohľadnením ich potrieb, prirodzených vzťahov a ktorá slúži k zvyšovaniu kvality života seniorov, posilňuje ich kontakt so spoločenským prostredím, ich aktivizáciu a záujmovú realizáciu. Činnosť v dennom stacionári bola realizovaná na základe plánu činnosti stanoveného na rok 2017.

rok 2018 – zamestnanci denného stacionára v zmysle zákona o sociálnych službách aj v tomto roku poskytovali klientom sociálne poradenstvo, sociálnu rehabilitáciu, stravovanie, rozvoj pracovných zručností a záujmovú činnosť. Tretí rok už poskytovala sociálne služby ambulantnou formou seniorom, ktorých väčšina mala trvalé pobyty v našej mestskej časti. O denný stacionár prejavili záujem aj občania, ktorí mali trvalý pobyt mimo našej mestskej časti avšak ich rodinní príslušníci mali trvalý pobyt v mestskej časti. Tým sa tak zvýšila dostupnosť denného stacionára aj pre týchto občanov a ich rodiny. V priebehu roka bola celková kapacita denného stacionára naplnená na 93 %.

rok 2019 – denný stacionár aj v tomto roku poskytoval v zmysle zákona o sociálnych službách sociálne služby ambulantnou formou seniorom odkázaným na sociálnu službu. Denný stacionár navštevovali okrem obyvateľov s trvalým pobytom v mestskej časti ale aj obyvatelia z iných mestských častí a okolia. Kapacita denného stacionára bola naplnená na 93,68 %.

B.1.1.2 Podpora opatrovateľskej služby v domácnosti

rok 2018 – mestská časť bola zapojená do „Národného projektu podpory opatrovateľskej služby“, ktorý prebiehal do mesiaca apríl tohto roku. Jeho cieľom bolo poskytovať opatrovateľskú službu väčšiemu počtu osôb odkázaných na pomoc inej osoby v prirodzenom domácom prostredí. Zvýšiť dostupnosť opatrovateľskej služby pre občanov s ťažkým zdravotným postihnutím, s nepriaznivým zdravotným stavom a podporiť ich zotrvanie v prirodzenom prostredí v rodine a komunite. Vytvoriť vhodné prostredie pre zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzických osôb a ich rodín viesť samostatný život. Na základe tohto projektu sa nám podarilo zvýšiť finančné ohodnotenie a zároveň aj počet opatrovateľiek v mestskej časti. V mesiaci august sme pripravili žiadosť o zapojenie sa do výzvy dopytového projektu s názvom „Podpora opatrovateľskej služby s kódom OP LZ DOP 2018/4.2.1/01“. V mesiaci december nám bolo oznámené, že naša žiadosť a alokácia bola schválená. Na základe tohto projektu plánujeme v mesiaci apríl 2019 vytvoriť dve nové pracovné miesta na pozíciu opatrovateľka domácej opatrovateľskej služby v teréne.

*rok 2019 – mestská časť realizovala vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje s podporou Implementačnej agentúry Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny SR dopytovo-orientovaný projekt **Podpora opatrovateľskej služby s názvom: „Posilnenie komunitnej starostlivosti prostredníctvom podpory opatrovateľskej služby v MČ Bratislava-Rača.“** Projekt začal realizovať od mesiaca marca 2019 a bolo zapojených celkom 12 opatrovateľiek pracujúcich na plný pracovný úväzok. Príjem z projektu spočíval v refundácii miezd opatrovateľiek. Jeho cieľom bolo poskytovať opatrovateľskú službu väčšiemu počtu osôb odkázaných na pomoc inej osoby v prirodzenom domácom prostredí. Zvýšiť dostupnosť opatrovateľskej služby pre občanov s ťažkým zdravotným postihnutím, s nepriaznivým zdravotným stavom a podporiť ich zotrvanie v prirodzenom prostredí v rodine a komunite. Vytvoriť vhodné prostredie pre zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzických osôb a ich rodín viesť samostatný život.*

Opatrenie B.1.2 Zabezpečenie dostupnosti nízkoprahového zariadenia pre seniorov, ktorí sú neprispôsobiví alebo bez domova

B.1.2.1 Vyhodnotenie možnosti zriadenia nízkoprahového zariadenia v spolupráci s Magistrátom

rok 2017 - Magistrát hlavného mesta zorganizoval v priebehu roka niekoľko stretnutí na tému ľudí bez domova, avšak potreba zriadenia nízkoprahového zariadenia na území našej mestskej časti nebola predmetom diskusií.

rok 2018 – Magistrát hlavného mesta nemal záujem o potrebu zriadiť nízkoprahové zariadenie na území našej mestskej časti.

rok 2019 – Magistrát hlavného mesta ani v tomto roku nemal záujem o potrebu zriadiť nízkoprahové zariadenie na území našej mestskej časti.

B.1.2.2 Podporia zriadenia spoločného zariadenia

rok 2018 – žiadne občianske združenie a ani nezisková organizácia nepožiadala mestskú časť o podporu zriadenia spoločného zariadenia.

rok 2019 – ani v tomto roku žiadne občianske združenie a ani nezisková organizácia nepožiadala mestskú časť o podporu zriadenia spoločného zariadenia.

Opatrenie B.1.3 Zabezpečenie doplnkových služieb podporujúcich sebestačnosť

B.1.3.1 Podporia zriadenia aktivačno-rehabilitačných služieb

rok 2018 – mestská časť podporila zriadenie aktivačno-rehabilitačných služieb poskytnutím budovy bývalej školy na Alstrovej ulici Združeniu na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím BIVIO.

rok 2019 – aj v tomto roku mestská časť podporila zriadenie aktivačno-rehabilitačných služieb poskytnutím budovy na Alstrovej ulici Združeniu na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím BIVIO. Poskytla združeniu aj dotáciu v zmysle všeobecne záväzného nariadenia mestskej časti Bratislava-Rača o dotáciách.

B.1.3.2 Podpora zriadenia alebo prevádzkovania prepravnej služby

rok 2018 – mestská časť nemala zaregistrovanú prepravnú službu. Osoby ZŤP a seniori mestskej časti mali možnosť od mesiaca december 2018 možnosť v pracovné dni využívať prepravnú službu Slovenského Červeného kríža vozidlom, ktoré je vybavené aj plošinou na prepravu vozíčkarov.

rok 2019 – mestská časť ani v tomto roku nezaregistrovala prepravnú službu. Osoby ŤZP a seniori mohli a aj využívali prepravnú službu Slovenského Červeného kríža, ktoré je vybavené vozidlom na prepravu osôb na invalidnom vozíku.

B.1.3.3. Zriadenie alebo podpora zriadenia alebo prevádzkovania zapožičiavania kompenzačných a zdravotných pomôcok a spolupráca s MVO a ÚPSVaR

rok 2018 – mestskú časť nepožiadala žiadna organizácia o podporu zriadenia zapožičiavania kompenzačných a zdravotných pomôcok. Mestská časť nezriadila túto službu z kapacitných dôvodov resp. vhodných priestorov na uskladnenie v dennom stacionári neuvažuje o prevádzkovaní zapožičiavania kompenzačných a zdravotných pomôcok. Napriek tomu denný stacionár disponuje dvomi chodítkami a jedným invalidným vozíkom, ktoré slúžia v prípade potreby pre klientov stacionára.

rok 2019 – mestskú časť nepožiadala ani v tomto roku žiadna organizácia o podporu zriadenia zapožičiavania kompenzačných a zdravotných pomôcok. Mestská časť aj keď nemá zriadené prevádzkovanie zapožičiavanie kompenzačných a zdravotných pomôcok, zapožičiava chodítka a invalidný vozík klientom denného stacionára, ktoré darovali občania a nachádzajú sa v dennom stacionári

B.1.3.4 Podpora poskytovania služieb ADOS

rok 2017 – na území mestskej časti poskytuje komplexnú ošetrovateľskú starostlivosť o klientov všetkých vekových kategórií v domácom prostredí ADOS LINDA s.r.o.. Táto organizácia sídli v priestoroch zdravotného strediska na Tbiliskej ulici 6 a mestská časť formou poskytnutia priestoru v informačných prostriedkoch sa snaží poskytovať podporu takýmto spôsobom. Tiež v prípade, keď mestská časť nemohla z kapacitných dôvodov uspokojiť všetkých záujemcov o opatrovateľskú službu, odporúčala služby tejto ADOS-ky.

rok 2018 – ADOS Linda s.r.o. aj v tomto roku poskytovala ošetrovateľskú starostlivosť všetkým občanom, ktorí boli odkázaní na ich služby v domácom prostredí občanov. Táto organizácia sídli v prenajatých priestoroch zdravotného strediska na Tbiliskej ulici, ktoré patria mestskej časti. Takýmto spôsobom sa snaží ich podporovať. Služby ADOS boli odporúčané referentkami oddelenia najmä pre občanov po ukončení hospitalizácie.

rok 2019 – aj v tomto roku ADOS Linda s.r.o. poskytovala ošetrovateľskú starostlivosť občanom, ktorí boli odkázaní na ich služby v domácom prostredí občanov. Sídlila v prenajatých priestoroch zdravotného strediska na Tbiliskej ulici, ktoré patria mestskej časti. Takýmto spôsobom sa snaží ich podporovať. Služby ADOS boli odporúčané referentkami oddelenia najmä pre občanov, ktorí potrebovali po ukončení hospitalizácie ošetrovateľskú službu.

Priorita B.2 Udržanie a skvalitnenie existujúcich služieb pre seniorov

Opatrenie B.2.1 Podpora zachovávaní zdravých stravovacích návykov

B.2.1.1 Zachovanie podpory seniorov dávkou pri stravovaní

rok 2017 – mestská časť podporovala seniorov v zachovávaní zdravých stravovacích návykov formou finančného príspevku na stravu, ktorý je závislý od výšky dôchodku občana. Finančný príspevok mestská časť od septembra zvýšila a bol poskytovaný nasledovne:

Výška dôchodku	Príspevok z MČ	Platba dôchodcu (starobného, invalidného)
do 250,- €	1,80 €	1,30 €
od 251,- € do 350,- €	0,80 €	2,30 €
od 351,- € do 450,- €	0,40 €	2,70 €
nad 451,- €	0,00 €	3,10 €

rok 2018 – mestská časť aj naďalej podporovala seniorov v zachovaní zdravých stravovacích návykov na základe finančného príspevku, ktorý je závislý od výšky dôchodku. Finančný príspevok bol zachovaný v rovnakej sume z predchádzajúceho roku. V mesiaci august končila zmluva s reštauráciou Čajka, ktorá poskytovala stravu našim dôchodcom na Východnom. Z uvedeného dôvodu prebehol v mesiaci august verejný prieskum, kde boli oslovené aj iné stravovacie zariadenia na Východnom, ktoré by vyhovovali stravovaniu dôchodcov. Z prieskumu ako najvhodnejšie stravovacie zariadenie vyšla reštaurácia Čajka, ktorá však stravnú jednotku zvýšila o 0,20 centov.

Z tohto hľadiska boli upravené aj platby a to nasledovne :

Výška dôchodku	Príspevok z MČ Bratislava-Rača	Platba dôchodcu		
		Rača - jedáleň na Plickovej ul.	Krasňany Slovenská Grafia	Východné - reštaurácia Čajka
<i>do 250 €</i>	1,80 €	1,30 €	1,30 €	1,50 €
<i>od 251 € - 350 €</i>	0,80 €	2,30 €	2,30 €	2,50 €
<i>od 351 € - 450 €</i>	0,40 €	2,70 €	2,70 €	2,90 €
<i>nad 451 €</i>	0,00 €	3,10 €	3,10 €	3,30 €

rok 2019 – mestská časť podporovala aj tomto roku seniorov z zachovaní zdravých stravovacích návykov na základe finančného príspevku, ktorá je závislý od výšky dôchodku. Finančný príspevok bol zachovaný. Zmenená bola výška stravné jednotky v zmluvných stravovacích zariadeniach. Reštaurácia Čajka ukončila poskytovať stravovanie dôchodcov dňom ukončenia zmluvy t.j. 31.03.2020. Obrátili sme sa na Akadémiu Policajného zboru SR na Sklabinskej 1 s možnosťou stravovania sa dôchodcov v ich zariadení. Od 01.04.2019 stravovanie dôchodcov v tejto časti Rači zabezpečuje Akadémia Policajného zboru.

Prehľad o výške dôchodku, príspevku MČ na stravovanie a cena za stravný listok :

Výška dôchodku	Príspevok z MČ Bratislava-Rača	Platba dôchodcu		
		Rača - jedáleň na Plickovej ul.	Krasňany Slovenská Grafia	Východné - reštaurácia Čajka
do 250 €	1,80 €	1,30 €	1,60 €	1,60 €
od 251 € - 350 €	0,80 €	2,30 €	2,60 €	2,60 €
od 351 € - 450 €	0,40 €	2,70 €	3,00 €	3,00 €
nad 451 €	0,00 €	3,10 €	3,40 €	3,40 €

B.2.1.2 Rozvinúť spoluprácu pri realizácii prednášok zameraných na stravovanie pri zdravotných problémoch seniorov

rok 2018 – v tomto roku sa v Dennom centre v Krasňanoch sa konali nasledovné prednášky:

- v mesiaci október praktický lekár zo zdravotného strediska v Krasňanoch prednášal o význame očkovania ako prevencie pred ochorením chrípky. Dôraz kládol okrem očkovania aj na dostatok pohybu na čerstvom vzduchu a užívanie vitamínov a konzumovania ovocia a zeleniny,
- v mesiaci november o zdravej výžive.

V rámci prednášky o osteoporóze boli zúčastní občania informovaní a obdržali aj letáčik o správnom stravovaní sa a predchádzaní tomuto ochoreniu.

Rok 2019 – Denné centrum v Krasňanoch a Zväz telesne postihnutých Bratislava-Krasňany v tomto roku zorganizovali pre svojich členov prednášky na témy týkajúce sa dôležitosti merania krvného tlaku, o problémoch inkontinencie a tiež ako cvičiť a prečo cvičiť. O tieto prednášky majú členovia veľmi veľký záujem.

B.2.1.3 Vytváranie podmienok pre odber stravy z dostupných stravovacích zariadení

rok 2017 – z dôvodu veľkého záujmu seniorov o stravovanie a dovoze stravy do domácnosti, mestská časť neustále pracovala na zlepšení podmienok pre dovoz stravy. Pre skvalitnenie podmienok rozvozu stravy bolo koncom roka 2016 zakúpené špeciálne motorové vozidlo, ktoré začiatkom januára začalo stravu pre seniorov rozvážať. Nové motorové vozidlo - Peugeot PARTNER má izotermickú úpravu na prepravu jedla. Celková cena auta bola 15 598,80 € s DPH, pričom 11 000,- € poskytlo MPSVaR SR formou dotácie. Rozvoz stravy je realizovaný z našej stravovacej prevádzky – jedálne na Plickovej 18, ale z dôvodu lepšej dostupnosti majú možnosť seniori z jednotlivých lokalít MČ odoberať stravu aj z reštaurácie Čajka na Východnom a v Krasňanoch zo Slovenskej Grafie.

rok 2018 – mestská časť aj v tomto roku realizovala a podporovala rozvoz stravy z jedálne na Plickovej 18, vďaka motorovému vozidlu Peugeot PARTNER, ktorý bol zakúpený špeciálne na túto činnosť v roku 2016. Z dôvodu lepšej dostupnosti majú možnosť mobilní seniori z našej mestskej časti osobne sa stravovať v jedálni mestskej časti na Plickovej 18 a v stravovacích zariadeniach v Krasňanoch v Slovenskej Grafii a v reštaurácii Čajka na Východnom.

rok 2019 – mestská časť tiež realizovala a podporovala rozvoz stravy z jedálne mestskej časti na Plickovej č. 18 motorovým vozidlom Peugeot PARTNER, ktoré je prispôbené na rozvoz stravy. Tento rozvoz stravy sa realizoval prostredníctvom domácej opatrovateľskej služby – občan musí mať vydané právoplatné rozhodnutie na odkázanosť na sociálnu službu prostredníctvom domácej opatrovateľskej služby. Mobilní občania sa mohli stravovať v jedálni mestskej časti na Plickovej č. 18 a v uzatvorených stravovacích zariadeniach v Krasňanoch v Slovenskej Grafii na Peknej ceste č. 6 a na Východnom do mesiaca marec v reštaurácii Čajka na Sklabinskej č. 2 a od mesiaca apríl v Akadémii Policajného zboru SR na Sklabinskej č. 1.

B.2.1.4 Podporiť prevádzkovateľov stravovacích prevádzok, ktorí by sa rozhodli pripravovať diétne jedlá pre seniorov

rok 2018 – prevádzkovatelia stravovacích prevádzok neprejavili záujem o prípravu diétnych jedál pre seniorov, nakoľko príprava takýchto jedál je finančne náročnejšia a pre prevádzkovateľov stravovania je nerentabilná.

rok 2019 – prevádzkovatelia stravovacích zariadení ani v tomto roku neprejavili záujem o prípravu diétnych jedál pre dôchodcov, nakoľko ich príprava je finančne náročná a pre nich nerentabilná.

Opatrenie B.2.2 Zvýšenie operatívnosti a kvality opatrovateľskej služby

B.2.2.1 Zabezpečenie personálneho obsadenia podľa indikovaných potrieb

rok 2018 – v tomto roku sa zvýšil počet žiadosti na opatrovateľskú službu v domácnosti, čím sa zvýšil aj nárok na počet zamestnaných opatrovateliek. V roku 2018 sme v mestskej časti nemali dostatok opatrovateliek. Z plánovaného počtu 18 opatrovateliek sme mali v určitých obdobiach zamestnaných len 13 opatrovateliek z dôvodu nízkeho záujmu o túto profesiu. Túto pracovnú pozíciu sme sa snažili zatraktívniť polročnými odmenami opatrovateliek a zvýšilo sa ich mesačné finančné ohodnotenie. Na základe týchto opatrení sa nám podarilo koncom roka naplniť plný stav. V mesiaci august bola podaná nová žiadosť o zapojenie sa do výzvy dopytového projektu s názvom „Podpora opatrovateľskej služby s kódom OP LZ DOP 2018/4.2.1/01“, ktorú vypísala Implementačná agentúra MPSVaR SR. Vzhľadom na nedostatok opatrovateliek bola v projekte zahrnutá aj požiadavka vytvorenia dvoch nových pracovných miest na pracovnú pozíciu opatrovateľka v teréne. V mesiaci december nám agentúra oznámila, že naša žiadosť a alokácia bola schválená v celom rozsahu. Na základe schváleného projektu plánujeme v mesiaci apríl 2019 vytvoriť dve nové pracovné miesta na pozíciu opatrovateľka v teréne v rámci domácej opatrovateľskej služby.

*rok 2019 – každoročne sa zvyšuje počet žiadostí na opatrovateľskú službu v domácnosti, čím sa zvyšuje aj nárok na počet zamestnaných opatrovateliek. Od mesiaca apríla 2019 máme v organizačnej štruktúre plánovaných 20 opatrovateliek. Počet opatrovateliek sme mali 15 z dôvodu nízkeho záujmu o túto profesiu. Snažili sme sa zatraktívniť túto pracovnú pozíciu peňažnou formou ako aj nepeňažnou formou. Od mesiaca marca 2019 sme sa vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje s podporou Implementačnej agentúry Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny SR zapojili do dopytovo-orientovaného projektu **Podpora opatrovateľskej služby s názvom: „Posilnenie komunitnej starostlivosti prostredníctvom podpory opatrovateľskej služby v MČ Bratislava-Rača“**, do ktorého bolo zapojených celkom 12 opatrovateliek pracujúcich na plný pracovný úväzok.*

B.2.2.2 Skvalitnenie vedenia dokumentácie a kontroly zameranej na vedomosti, zručnosti a výkon opatrovateliek

rok 2017 – mestská časť sa už v predchádzajúcom roku zapojila do „Národného projektu podpory opatrovateľskej služby“, ktorého jedným z cieľov je aj skvalitnenie vedenia dokumentácie opatrovateľskej služby. Dokumentáciu viedla referentka oddelenia pre sociálne veci, ktorá je koordinátorkou opatrovateľskej služby a správnosť vedenia tejto dokumentácie každý mesiac kontrolovala regionálna kontrolórka z Implementačnej agentúry MPSVaR SR. Kontrolórka z implementačnej agentúry okrem kontroly vedenia dokumentácie kontrolovala aj samotný výkon a zručnosti opatrovateliek priamo v domácnosti opatrovaných klientov. V tomto roku vykonala jednu kontrolu v priamo domácnosti.

rok 2018 – v tomto roku v mesiaci apríl skončil „Národný projekt podpory opatrovateľskej služby“, ktorý bol vypísaný Implementačnou agentúrou MPSVaR SR. V rámci národného projektu bola vedená kvalitná dokumentácia, ktorá bola prevzatá s malými úpravami ju využívame aj naďalej.

rok 2019 – koordinátorka opatrovateľskej služby pokračovala v dokumentácii, ktorá bola prevzatá z predchádzajúceho projektu národného projektu, ktorý skončil v roku 2018 v dokumentácii, ktorá je v súlade so súčasným dopytovo-orientovaným projektom na podporu opatrovateľskej služby, do ktorého sme sa zapojili v roku 2019.

B.2.2.3 Zapojenie seniorov do hodnotenia kvality služieb a vyjadrovania svojej subjektívnej spokojnosti ako aj svojich potrieb a očakávaní

rok 2017 – mestská časť mala aj v tomto roku záujem o zapojenie seniorov do hodnotenia kvality, nakoľko kvalita služieb závisí od uspokojovania ich potrieb a záujmov. Seniori mali možnosť prostredníctvom denných centier a občianskych združení zapojiť sa do rôznych aktivít, ako boli informačno-poradenské aktivity (zábavno-náučný kvíz „Čo viem – to viem“, kvíz o vinohradníctve), vzdelávacie aktivity (vzdelávanie o histórii Rače), športovo-rekreačné aktivity (napr. výlet denného centra do Kroměříža, členov JDS-Rača do Luhačovic, župná olympiáda, „Račianske seniorské športové hry“). Všetky tieto aktivity sa stretli s pozitívnym ohlasom a splnili snahu o uspokojovanie potrieb seniorov, ktoré zároveň pozitívne ovplyvnili priebeh a kvalitu starnutia. Zapojenie seniorov do hodnotenia kvality poskytovaných služieb prebiehalo aj v dennom stacionári pre seniorov. Klienti hodnotili známku v marci a v septembri kvalitu poskytovaných služieb v dennom stacionári, a to v týchto oblastiach: úroveň stravovania (kultúra priestorov stravovacej prevádzky, veľkosť porcií, pestrosť jedál, časový interval vydávania stravy), úroveň poskytovaných aktivít a záujmovej činnosti (náročnosť aktivít, pestrosť aktivít, frekvencia aktivít), hodnotenie prístupu zamestnancov ku klientom (ochota, ústretovosť, pomoc a podpora), hodnotenie kultúry a čistoty prostredia. V celkovom hodnotení kvality poskytovaných služieb bol denný stacionár klientmi ohodnotený známku jednotkou.

rok 2018 – klienti denného stacionára aj v tomto roku hodnotili kvalitu služieb v oblasti stravovania, úrovni poskytovaných aktivít, záujmovej činnosti, prístupu zamestnancov ku klientom a v oblasti kultúry a čistoty prostredia. V celkovom hodnotení kvality poskytovaných služieb bol denný stacionár klientmi opäť ohodnotený známku jedna.

Seniori z denných centier a občianskych združení sa zapájali do rôznych aktivít, ako boli informačno-poradenské aktivity, vzdelávacie aktivity, športovo-rekreačné aktivity. Všetky organizované aktivity pre seniorov sa stretli s pozitívnym ohlasom a splnili snahu o uspokojovanie potrieb seniorov, ktoré zároveň pozitívne ovplyvnili priebeh a kvalitu starnutia.

rok 2019 – klienti denného stacionára každoročne hodnotia kvalitu poskytovaných služieb v oblasti stravovania, úrovni poskytovaných aktivít, záujmovej činnosti, prístupu zamestnancov ku klientom a v oblasti kultúry a čistoty prostredia. Klienti sú s poskytovaním služieb v dennom stacionári veľmi spokojní a ohodnotili ju známku jedna.

Aj v tomto roku seniori z denných centier a občianskych združení sa zapájali do činností, ktoré si sami zorganizovali. Išlo predovšetkým o aktivity, ktoré ich zaujímajú a aby si spríjemnili starnutie.

B.2.2.4 Podporovať poskytovateľov opatrovateľskej služby

rok 2018 – mestská časť nepodporila žiadneho poskytovateľa opatrovateľskej služby nakoľko nepožiadal o podporu nepožiadal. Odkázaným občanom na sociálnu službu poskytovala opatrovateľskú službu len mestská časť.

rok 2019 – mestská časť ani v tomto kalendárnom roku nepodporila žiadneho poskytovateľa opatrovateľskej služby nakoľko o takúto podporu nepožiadal. Odkázaným občanom na sociálnu službu prostredníctvom domácej opatrovateľskej služby zabezpečovala len samotná mestská časť prostredníctvom svojich opatrovateľiek.

Opatrenie B.2.3 Podpora neformálnych aktivít prispievajúcich k spoločenskému kontaktu a sebestačnosti

B.2.3.1 Poskytovanie priestoru pre neformálne aktivity seniorov

rok 2017 – mestská časť ako v minulom období, aj teraz poskytovala svoje priestory pre aktivity seniorov. Priestory pre činnosť seniorov neboli rozširované, ale v každom obvode mestskej časti zostali priestory pre činnosť seniorov v denných centrách v Krasňanoch v Krasňanskej besede na Kadnárovej 19, v Rači v Kultúrnom stredisku na Žarnovickej 7 a v časti Východné v Kultúrnom stredisku IMPULZ na Dopravnej 22. Okrem týchto priestorov na stálu činnosť seniorov poskytuje mestská časť aj priestory NKD na rôzne spoločenské a kultúrne podujatia, ktoré seniori v rámci svojej činnosti organizujú a tiež aj priestory amfiteátra v Knižkovej doline na aktivity seniorov v exteriéri.

rok 2018 – mestská časť naďalej poskytovala v každom svojom obvode priestory pre činnosť seniorov v denných centrách v Krasňanoch v Krasňanskej besede, v Rači v Kultúrnom stredisku Žarnovická a v časti Východné v Kultúrnom stredisku IMPULZ. Okrem týchto priestorov poskytovala seniorom mestská časť aj priestory Nemeckého kultúrneho domu na rôzne spoločenské a kultúrne podujatia, ako aj priestory amfiteátra v Knižkovej doline.

rok 2019 – mestská časť poskytovala ako v predchádzajúcich obdobiach aj v tomto roku svoje priestory pre aktivity seniorov v denných centrách – v časti Krasňany v Krasňanskej besede na Kadnárovej č. 19, v časti Rača v Kultúrnom stredisku Žarnovická na Žarnovickej č. 7 a v časti Východné v Kultúrnom stredisku IMPULZ na Dopravnej č. 22. Okrem týchto priestorov môžu seniori využívať priestory Nemeckého kultúrneho domu a priestory amfiteátra v Knižkovej doline na aktivity v exteriéri.

B.2.3.2 Zvyšovanie záujmu seniorov o dianie okolo seba a vyhľadávanie príležitostí spoločenského využitia

rok 2017 – seniorom mestskej časti je pravidelne poskytovaná možnosť zúčastňovať sa kultúrnych programov – tanečných a hudobných, divadelných predstavení, prednášok, výstav, športových podujatí či už v priestoroch Nemeckého kultúrneho domu, ako aj v interiéroch a exteriéroch mestskej časti. Svoj záujem prejavili seniori aj o spoločensko-kultúrne podujatia organizované hlavným mestom alebo BSK, o ktorých boli zo strany miestneho úradu informovaní. Zvýšený záujem je o podujatie „Jubilanti“, ktoré mestská časť pravidelne 2x ročne organizuje pri príležitosti osláv a životných jubileí seniorov, kde sa im poskytne finančný dar, kultúrny program a zároveň je tam vytvorený priestor pre komunikáciu a vytvorenie nových vzťahov, resp. oživenie „už zabudnutých“ vzťahov medzi seniormi.

rok 2018 – seniori sa tak isto ako v tomto roku zúčastňovali rôznych kultúrnych programov – tanečných a hudobných, divadelných predstavení, prednášok, výstav, športových podujatí. Zúčastňovali sa aj podujatí organizovaných hlavným mestom alebo BSK.

V rámci dohody starostov partnerských miest sa v meste Mesto a Gmina Morawica v Poľsku sa 20 seniorov, vedúca oddelenia pre sociálne veci a vedúca denného stacionára zúčastnili a pripojili k projektu nášho partnerského mesta z Poľska pod názvom Európa pre občanov - "Aktívni seniori budujú budúcnosť Európy". Na tomto podujatí sa stretli seniori partnerských miest z Morawice, nemeckého Herbolzheimu, českej obce Lipová Lázeň, Balanivky na Ukrajine a slovenskej Rače. Projekt poskytol platformu pre aktívne stretnutia zástupcov partnerských miest, vzájomné diskusie, workshopy a rozhovory o dialógu o úlohe seniorov pri formovaní budúcnosti Európy. Cieľom projektu bolo upozorniť seniorov na to, do akej miery môžu prispieť k európskej integrácii a vyzdvihnúť možnosti ich úlohy, podieľať sa pri vytváraní európskych politík. Cieľom programu bolo okrem integrácie a podpory aktívneho života ukázať, koľko aktivít a aký prínos môže mať veková skupina seniorov z rôznych európskych krajín a ich spoločné črty. Účastníci projektu sa zúčastnili na kultúrnej udalosti s názvom "Svätojánska noc v Morawici", na ktorom bol pripravený stánok, kde bola prezentovaná činnosť denného stacionára. Na tomto podujatí bol tiež prezentovaný pečený chlieb ako symbol jednoty Európanov.

Mestská časť zorganizovala dvakrát podujatie pri príležitosti osláv životných jubileí seniorov podujatie „Jubilanti“, ktorého sa osobne zúčastnilo 119 seniorov a 11 manželských párov.

rok 2019 – mestská časť zorganizovala podujatie pri príležitosti osláv životných jubileí seniorov podujatie „Jubilanti“, ktorého sa osobne zúčastnilo 115 seniorov, z toho bolo 24 manželských párov. Seniori sa tiež aj v tomto roku zúčastňovali rôznych kultúrnych programov – tanečných a hudobných, divadelných predstavení, prednášok, výstav, športových podujatí. Členovia denných centier v rámci svojej činnosti organizovali výlety. Navštívili rôzne mestá na Slovensku, v Čechách, v Maďarsku a aj v Rakúsku. Zúčastňovali sa aj podujatí organizovaných hlavným mestom alebo BSK.

Niektorí členovia denných centier z našej mestskej časti sa zúčastnili stretnutia počas vinobrania so seniormi z poľského partnerského mesta Mesto a Gmina Morawica.

B.2.3.3 Podpora dobrovoľníckych aktivít seniorov zameraných do svojej komunity, ale aj smerom k okoliu

rok 2017 – aj tento rok sa seniori aktívne zúčastnili župnej olympiády, kde úspešne reprezentovali mestskú časť. Členovia Denného centra Krasňany zase aktívne zbierali starý papier, ktorý zviazali a následne odovzdali, za čo boli odmenení.

rok 2018 – seniori sa aktívne zúčastnili na Račianskej seniorskej olympiáde. Členovia denného centra v Krasňanoch sa opäť aktívne zapojili do zberu starého papiera, ktorý odovzdali a získali hygienické papiere.

rok 2019 – seniori sa aktívne zúčastnili na Račianskej seniorskej olympiáde a zbierali starý papier, ktorý odovzdali a tým získali hygienické papiere.

B.2.3.4 Pilotne vybaviť vybrané ihrisko tzv. outdoorových fitness pre seniorov, pre podporu ich pohybových aktivít

rok 2018 – mestská časť prostredníctvom športového referenta organizovala pre seniorov aj športové podujatia. V KS Krasňanskej besede sa organizovala kartový turnaj pre račianskych seniorov, ktorý sa teší veľkej obľube. Pravidelne v mesiaci jún sa v priestoroch amfiteátra organizovala Račianska seniorská olympiáda, ktorá bola určená pre denné centrá s pôsobnosťou v Mestskej časti Bratislava-Rača. V priestoroch novootvoreného ihriska „Svet hier a pohybu“ sa vyčlenil priestor na osadenie posilňovacích trenažérov, slúžiaci na zvýšenie kondície a pravidelné cvičenia pre starších občanov Rače.

rok 2019 – prostredníctvom športového referenta mestská časť organizovala pre seniorov športové podujatia. V KS Krasňanskej besede sa konal kartový turnaj pre račianskych seniorov, ktorý sa teší veľkej obľube. Pravidelne v mesiaci jún sa v priestoroch amfiteátra organizovala Račianska seniorská olympiáda, ktorá bola určená pre denné centrá s pôsobnosťou v Mestskej časti Bratislava-Rača. V priestoroch ihriska „Svet hier a pohybu“ vyčlenený priestor na osadenie posilňovacích trenažérov, slúžiaci na zvýšenie kondície a pravidelné cvičenia využívali aj starší občania Rače.

Priorita B.3 Zvýšenie ochrany a prevencie seniorov pred rizikami osamelosti a fragmentácie rodiny

Opatrenie B.3.1. Rozvíjanie vyhľadávacej a preventívnej činnosti MČ

B.3.1.1 Vyčlenenie kompetentného personálu

rok 2018 – terénny sociálny pracovník spolu s príslušným referentom oddelenia pre sociálne veci vykonávali sociálne šetrenia a krízové intervencie v ťažkých situáciách nadväzovaním kontaktov s klientmi a sprostredkovaním kontaktov s oficiálnymi inštitúciami, ktoré poskytujú sociálnu pomoc.

rok 2019 – terénny sociálny pracovník spolu s príslušnou referentkou oddelenia pre sociálne veci aj v tomto roku vykonávali sociálne šetrenia a krízové intervencie v ťažkých životných situáciách, v ktorých sa občania nachádzali. Nadväzovali kontakty takýmto s občanmi a sprostredkovali kontakty na inštitúcie, ktoré oficiálne poskytujú sociálnu pomoc.

B.3.1.2 Spracovanie postupov vyhľadávacej a preventívnej činnosti, vrátane možnosti zapojenia dobrovoľníkov z radov seniorov

rok 2018 – oddelenie pre sociálne veci nemalo písomne spracované postupy vyhľadávacej a preventívnej činnosti. Postupovalo podľa vypracovaných foriem, postupov a metód v sociálnej práci. V tomto roku nezaznamenalo žiadnu spoluprácu s dobrovoľníkmi z radov seniorov.

rok 2019 – oddelenie pre sociálne veci ani v tomto roku nemalo písomne spracované postupy vyhľadávacej a preventívnej činnosti. Postupovalo podľa už vypracovaných foriem, postupov a metód v sociálnej práci dostupných v knihách a na internete.

B.3.1.3 Spustenie vyhľadávacej a preventívnej činnosti

rok 2018 – v tomto roku bolo vykonaných niekoľko preventívnych kontrol terénneho sociálneho pracovníka v spolupráci s políciou. Každá kontrola bola zameraná na prevenciu a riešenie vzniku

nepriaznivej sociálnej situácie a zmiernenie sociálnej situácie pre fyzické osoby, rodiny odkázané na pomoc.

rok 2019 – v tomto roku nebola vykonaná žiadna preventívna kontrola terénneho sociálneho pracovníka v spolupráci s políciou. Terénny sociálny pracovník nadviazal spoluprácu s riaditeľkou ZŠ Tbiliská za účelom vyhľadávacej a preventívnej činnosti súvisiacej s predchádzaním sociálno-patologických javov ako sú napr. záškoláctvo, šikana alebo užívanie drog.

Opatrenie B.3.2 Podpora angažovaných občanov v záujme o svoje okolie (v nadväznosti na A.2 a A.3)

B.3.2.1 Vytvorenie spolupráce s praktickými lekármi a s neformálnymi skupinami s cieľom zapojiť ich do preventívnej a vyhľadávacej činnosti

rok 2017 – záujmom a snahou mestskej časti bolo aj v tomto roku spolupracovať s praktickými lekármi, prostredníctvom ktorých v rámci ich preventívnej činnosti získava mestská časť podnety na pomoc osamelým občanom a osamelým matkám.

rok 2018 – referentky oddelenia pre sociálne veci aj v tomto roku spolupracovali s praktickými lekármi pre dospelých a lekármi pre deti a dorast, ktorí v rámci ich preventívnych činností podávali podnety na pomoc osamelým občanom a osamelým matkám. Praktickí lekári odporúčali niektorým seniorom vzhľadom na ich nepriaznivý zdravotný stav využívanie sociálnych služieb a pre bližšie informácie obrátiť sa na referentov oddelenia pre sociálne veci miestneho úradu.

rok 2019 – referentky oddelenia pre sociálne veci aj v tomto roku spolupracovali s praktickými lekármi pre dospelých a lekármi pre deti a dorast, ktorí v rámci preventívnej činností podávali podnety na pomoc osamelým občanom a osamelým matkám. Praktickí lekári nám odporučili niektorých seniorov vzhľadom na ich nepriaznivý zdravotný stav, aby sa obrátili na referentky oddelenia pre sociálne veci s informáciou o možnosti využívaní sociálnej služby či už terénnej, ambulantnej alebo pobytovej formy.

B.3.2.2 Podpora angažovaných seniorov a ďalších občanov v preventívnej a vyhľadávacej činnosti osvetou a neformálnym vzdelávaním

rok 2018 – v tomto roku terénny sociálny pracovník podporoval angažovaných seniorov a občanov vo vyhľadávacej činnosti. Pri stretnutiach so seniormi ako aj ďalšími občanmi referenti oddelenia pre sociálne veci ich oboznamovali, ako môžu im pomôcť pri preventívnej a vyhľadávacej činnosti.

rok 2019 – referentky oddelenia pre sociálne veci podporovali angažovaných seniorov a občanov vo vyhľadávacej činnosti. Poskytli im informácie ako môžu pomôcť pri preventívnej a vyhľadávacej činnosti.

B.3.2.3 Zapojenie aktívnych seniorov ako dobrovoľníkov v prospech ďalších cieľových skupín

rok 2018 – v tomto roku neboli zapojení žiadni aktívni seniori ako dobrovoľníci, ktorí by pracovali v prospech ďalších cieľových skupín.

rok 2019 – aktívni seniori sa ani v tomto roku nezapojili ako dobrovoľníci, aby pracovali v prospech ďalších cieľových skupín.

Opatrenie B.3.3 Zameranie pozornosti na prestarnuté časti MČ

B.3.3.1 Spracovanie postupov vyhľadávacej a preventívnej činnosti (B.3.1.2)

rok 2018 – mestská časť nemala písomne spracované postupy vyhľadávacej a preventívnej činnosti. Pri vyhľadávacej a preventívnej činnosti postupovala podľa všeobecne vypracovaných foriem, postupov a metód v rámci sociálnej práce.

rok 2019 – napriek skutočnosti, že mestská časť nemá písomne vypracované postupy vyhľadávacej a preventívnej činnosti postupovala podľa všeobecne vypracovaných foriem, postupov a metód v rámci sociálnej práce.

B.3.3.2 Vyhodnocovanie vývoja v týchto častiach a potreby sociálnych služieb a zabezpečenie reakcie na tieto potreby

rok 2018 – v tomto roku oddelenie pre sociálne veci vypracovalo dotazník k novému komunitnému plánu sociálnych služieb. V tomto dotazníku boli zahrnuté aj otázky týkajúce sa potrieb sociálnych služieb na našom území. Po vyhodnotení dotazníka, ktorý bude vyhodnotený začiatkom roka 2019 budú v novom KPSS na roky 2020 – 2024 zahrnuté všetky požiadavky vyplývajúce z tohto dotazníka. Novelou zákona o sociálnych službách musia byť všetky požiadavky na potreby sociálnych služieb zahrnuté v komunitnom pláne. V prípade, ak takáto služba nebude zahrnutá v komunitnom pláne, nemôže sa realizovať.

rok 2019 – pri tvorbe nového komunitného plánu sociálnych služieb mestská časť vychádzala z potrieb a požiadaviek občanov, ktoré vyplynuli z dotazníka, ktorý vypracovalo oddelenie pre sociálne veci.

Priorita B.4 Zvýšenie dostupnosti infraštruktúry mesta a inštitúcií

Opatrenie B.4.1 Debarierizácia štruktúry a úradu

B.4.1.1 Identifikácia priestorov, budov a prvkov s bariérami a hierarchizácia podľa miery využívania a rizík plynúcich z bariér

rok 2018 – boli identifikované tieto priestory a budovy s bariérami:

- **Miestny úrad Bratislava-Rača:** bezbariérový prístup iba na prízemí, zabezpečený oceľovými lyžinami pre vozičkarov a detské kočíky. Poschodia ne sú riešené bezbariérovo,
- **Nemecký kultúrny dom:** bezbariérový prístup iba na prízemí, zabezpečený plošinou pre imobilných pred vonkajším schodišťom,
- **Kultúrne stredisko Impulz:** bezbariérový prístup zabezpečený rampou,
- **Materské školy** majú zabezpečený bezbariérový prístup rampami na I. NP,
- **ZŠ Tbiliská 2** rampy a buduje sa výťah pre imobilných na II. a III. NP,
- **Denný stacionár pre seniorov** plne debarierizovaný – rampy (prízemný objekt)

rok 2019 – boli identifikované tieto priestory a budovy s bariérami:

- **Miestny úrad Bratislava-Rača:** bezbariérový prístup na prízemí, zabezpečený oceľovými lyžinami pre vozičkarov a detské kočíky. Poschodia sú riešené bezbariérovo. Na prízemí pri prvom kontakte sa nachádza schodolez. Schodolez bol získaný vylosovaním na benefičnej akcii za symbolické 1 Euro,
- **Materské školy** majú zabezpečený bezbariérový prístup rampami na I. NP,
- **MŠ Novohorská** skolaudovaná 30.03.2020 má bezbariérový prístup riešený schodolezom a 2 WC pre imobilných

B.4.1.2 Spracovanie návrhov na debarierizáciu v súčinnosti s PHSR

rok 2018 – v rámci PHSR boli vypracované a realizované stratégie na vybudovanie bezbariérových prístupov v mestskej časti. Mestská časť v rámci stratégie bezbariérových prístupov vytvorila transparentné pravidlá rozdelenia finančných prostriedkov a následne pravidlá na realizáciu jednotlivých opatrení. Bezbariérovosť bola súčasťou plánov každej novej rekonštrukcie objektov vo vlastníctve mestskej časti.

rok 2019 – nenastali žiadne zmeny oproti predchádzajúcemu roku.

B.4.1.3 Realizácia podľa etáp

rok 2018 – v súčasnosti sa buduje výťah pre imobilných na II. a III. NP v ZŠ na Tbiliskej 2. Kolaudácia sa uskutoční v roku 2019.

rok 2019 – výťah pre imobilných na ZŠ Tbiliská bol skolaudovaný v roku 2019.

B.4.1.4 Vytvoriť mechanizmus na vyjadrenie sa pracovníkov sociálnej oblasti k návrhom stavebných úprav (projektov) so zameraním na prvky debarierizácie.

rok 2018 – mechanizmus na vyjadrenie sa pracovníkov sociálnej oblasti k návrhom stavebných úprav (projektov) so zameraním na prvky debarierizácie nebol vytvorený.

rok 2019 – ani v tomto roku nebol vytvorený mechanizmus na vyjadrenie sa pracovníkov sociálneho oddelenia k návrhom stavebných úprav (projektov) týkajúcich sa debarierizácie.

C. Cieľ a priority vo vzťahu k rodinám s deťmi a mládežou

CIEĽ

ZABEZPEČIŤ PRIAZNIVÉ ŽIVOTNÉ PODMIENKY PRE RODINY S DEŤMI

Priorita C.1 Udržanie podpory rodín s deťmi od 0-6 rokov

Opatrenie C.1.1 Poskytnutie dostatočnej kapacity jaslí a materských škôlok

C.1.1.1 Priebežné vyhodnocovanie demografického vývoja v MČ vo vzťahu ku potrebnej kapacite jaslí a materských škôlok (A.1.1.4)

rok 2017 – v uvedenom roku kapacita jaslí (zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa) bola postačujúca a jasle neevidovali žiadosti zákonných zástupcov, ktoré by museli čakať v poradovníku. Snaha o zvýšenie kapacity materských škôlok bola docieľená aj v roku 2017, kedy sa podarilo z rozpočtu mestskej časti a z dotácií v sume 55 tisíc eur z MŠVVaŠ SR, zvýšiť kapacitu Materskej školy Pri Šajbách 22A zrekonštruovaním pôvodného objektu materskej školy a zariadenia školského stravovania.

rok 2018 – snahou mestskej časti bolo docieľiť navýšenie kapacít materských škôlok o ďalších približne 82 miest komplexnou rekonštrukciou zdevastovaného objektu bývalých jaslí na adrese Novohorská 1 a prebudovaním na štvortriednu materskú školu, ktorej súčasťou malo byť zariadenie školského stravovania. Rekonštrukčné práce začala v mesiaci december 2017 stavebná riadne vysúťažená firma - víťaz vo verejnom obstarávaní. Napriek tomu, že mestská časť si poctivo plnila finančné záväzky voči stavebnej firme, tá sa však z rôznych dôvodov dostala do druhotnej platobnej neschopnosti. Dôsledkom toho začali plánované stavebné práce najskôr meškať a neskôr sa stavebný ruch na rekonštruovanom objekte úplne zastavil. Nasledovalo vypovedanie zmluvy zo strany mestskej časti a opätovná realizácia verejného obstarávania k súťaži o novú firmu, ktorá by toto dielo zrealizovala. Predpokladané ukončenie realizácie komplexnej rekonštrukcie Materskej školy Novohorská 1 je datované na začiatok 2. polroka 2019.

V roku 2018 počet žiadostí o prijatie dieťaťa do zariadenia starostlivosti o deti narástol dvojnásobne oproti minulému obdobiu pravdepodobne z dôvodu, že rodič, ktorý je zamestnaný a nastupuje do zamestnania dostane od štátu príspevok na starostlivosť o dieťa v sume 280 €, čo je zároveň aj výška poplatku za starostlivosť v zariadení. Nevybavené žiadosti boli zaradené do poradovníka. V mesiaci september bolo prijatých 13 detí a v decembri 2 deti z dôvodu ich prijatia do materskej školy. Kapacita zariadenia starostlivosti o deti v roku 2018 bola 20 detí. K 01.01.2020 v zmysle zákona o sociálnych službách bude môcť byť kapacita max. 15 detí. Z uvedeného dôvodu sa mestská časť rozhodla o prestavbu bytu, ktorý sa nachádza priamo v objekte MŠ a podala si žiadosť o dotáciu z Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka o poskytnutie dotácie na podporu rozvoja sociálnych služieb a dotácie na podporu vykonávania opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. V prípade poskytnutia dotácie na prestavbu bytu na zariadenie starostlivosti o deti - herňu, spálňu, toalety, šatne, kuchynku, mestská časť bude po jej realizácii projektu opäť prijať do zariadenia 20 detí.

rok 2019 – z dôvodu nárastu žiadostí do zariadenia starostlivosti o deti bola v roku 2019 nanovo podaná žiadosť o dotáciu z Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka o poskytnutie dotácie na podporu rozvoja sociálnych služieb a dotácie na podporu vykonávania opatrení sociálnoprávnej

ochrany detí a sociálnej kurately. V prípade získania tejto dotácie pomocou ktorej by bol prerobený byt, ktorý sa nachádza v objekte vedľa zariadenia starostlivosti o deti. Tým by bola zvýšená kapacita z 15 detí na 20 detí. V roku 2019 však mestská časť túto dotáciu zatiaľ nezískala.

Zámer ukončenia komplexnej rekonštrukcie novej MŠ Novohorská 1 sa k pôvodne uvedenému termínu nepodarilo splniť a rekonštrukcia objektu sa predĺžila až do roku 2020, kedy je plánovaná kolaudácia rekonštruovanej budovy a následné spustenie prevádzky MŠ Novohorská 1.

Vzhľadom na silné ročníky detí, ktoré by mali absolvovať predprimárne vzdelávanie v materských školách a na fakt, že mestská časť Bratislava-Rača sa stala predmetom záujmu mladých ľudí, ktorí si kupujú v nej nehnuteľnosti a následne zakladajú rodiny mestská časť Bratislava-Rača má zámer vybudovať ďalšiu materskú školu na mieste bývalej vinárne „Tramín“.

C.1.1.2 Zhodnocovanie predpokladanej kapacity s predstihom 1 rok

rok 2018 – v prípade, že by plánovaná rekonštrukcia MŠ Novohorská bola ukončená v riadnom termíne a začala by prevádzku v mesiaci október 2018, mestská časť by mohla mať umiestnené v materských školách všetky tri až šesť ročné deti s trvalým pobytom v našej mestskej časti. Oddialením ukončenia rekonštrukcie uvedeného objektu sa nepodarilo tento zámer zrealizovať.

Ďalším riešením neprijatých detí do zariadenia starostlivosti o deti je podanie žiadosti o dotáciu Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka za účelom rozšírenia kapacity zariadenia starostlivosti o deti na Tbiliskej ulici 2. Prvé kolo posudzovania projektov bolo úspešné a mestská časť bude aj naďalej v roku 2019 bojovať o získanie tejto dotácie.

rok 2019 – v priebehu školského roku 2020/2021 bude môcť MŠ Novohorská 1 prijať približne 90 detí na predprimárne vzdelávanie.

C.1.1.3 Zabezpečenie predpokladanej kapacity v dostatočnom predstihu

rok 2017 – snahou mestskej časti aj v tomto roku bolo zabezpečiť predpokladanú kapacitu v dostatočnom predstihu, aby boli všetci žiadatelia o prijatie do jasli a materských škôl uspokojení a postupne sa znižoval počet žiadateľov o poskytovanie sociálnej služby v jasliach a počet neprijatých uchádzačov do materských škôl. V súvislosti s týmto boli začaté prípravné práce na rekonštrukciu objektu na Novohorskej 1, ktorý sa rekonštrukciou zmení na materskú školu. Vďaka kladnému posúdeniu projektu mestská časť uzatvorila zmluvu s Ministerstvom pôdohospodárstva SR na sumu 573 tisíc eur, za ktoré sa vytvoria nové miesta pre ďalších cca 100 škôlkarov. Okrem nových pavilónov dôjde na prízemí k dispozičným zmenám, bude vybudovaná nová plynová prípojka aj kotolňa, vymenia sa elektro rozvody, zdravotníctvo, bude realizované zateplenie budovy aj oprava strechy. V tomto roku sa uskutočnilo verejné obstarávanie a bola vysúťažená firma, ktorá rekonštrukciu začne realizovať.

rok 2018 – z dôvodu predĺženia rekonštrukčných prác na budove Novohorská 1, ktorý je uvedený v bode C.1.1.1 sa mestská časť snažila zmierniť nepriaznivý dopad pretrvávajúceho nedostatku kapacít materských škôl na mladé rodiny s deťmi v predškolskom veku. Rodinám, ktorých deti z kapacitných dôvodov neboli prijaté do materských škôl poskytla mestská časť v dôsledku oddialenia dokončenia rekonštrukcie MŠ Novohorská 1 čiastočnú nenávratnú finančnú kompenzáciu nákladov na pobyt detí v súkromných predškolských zariadeniach, o ktorú od mesiaca október 2018, využívajúce služby súkromných predškolských zariadení, si mladé rodiny začali žiadať. Čiastočná nenávratná finančná kompenzácia nákladov na pobyt detí v súkromných predškolských zariadeniach bude vyplácaná tým rodinám, ktoré spĺňajú podmienky do konca mesiaca jún 2019. Je to tiež krok k zabezpečeniu predpokladanej kapacity materských škôl.

Z dôvodu veľkého počtu žiadostí o prijatie detí do zariadenia starostlivosti o deti je potrebné požiadať o dotáciu na rekonštrukciu bytu v objekte MŠ na Tbiliskej ulici. V budúcnosti vzhľadom, že v mestskej časti pribúdajú mladé rodiny s malými deťmi bude potrebné vybudovať aj ďalšie zariadenie starostlivosti o deti.

rok 2019 – z dôvodu ďalšieho predĺženia stavebných prác na rekonštrukcii objektu Novohorská 1 – ako budúcej materskej školy čiastočnú bola Miestnym zastupiteľstvom mestskej časti Bratislava-Rača odsúhlasená ďalšia nenávratná finančná kompenzácia nákladov vo výške 90 € na mesiac na pobyt detí v súkromných predškolských zariadeniach, žiadateľom, ktorí spĺňali konkrétne stanovené podmienky a

využívajú služby súkromných predškolských zariadení. Čiastočná nenávratná finančná kompenzácia nákladov na pobyt detí v súkromných predškolských zariadeniach bude vyplácaná do termínu spustenia prevádzky MŠ Novohorská 1.

Opatrenie C.1.2 Podpora rodín s deťmi jednorazovou peňažnou výpomocou

C.1.2.1 Podpora rodín s deťmi jednorazovou peňažnou výpomocou

rok 2017 – jednorazovú finančnú výpomoc pre rodiny s deťmi mestská časť poskytovala na základe žiadostí občana, ktorý má trvalý pobyt v našej mestskej časti. Z dôvodu adresnosti priznania výpomoci bolo vykonané v príslušných rodinách sociálne šetrenie a v prípade splnenia podmienok bol priznaný finančný príspevok. Mestská časť priznáva tento jednorazový príspevok len jedenkrát ročne. O jednorazovú peňažnú výpomoc celkovo požiadalo osem rodín s deťmi. Mestská časť poskytla výpomoc siedmim rodinám celkom v sume 1.060,- €. Jednej rodine nebola priznaná jednorazová finančná výpomoc z dôvodu, že nespĺňali požadované kritéria pre priznanie.

rok 2018 – jednorazovú finančnú výpomoc pre rodiny s deťmi poskytovala mestská časť občanom, ktorí si podali žiadosť o poskytnutie jednorazovej finančnej výpomoci. Jednou z podmienok priznania výpomoci je trvalý pobyt v našej mestskej časti. Z dôvodu adresnosti priznania jednorazovej finančnej výpomoci vykonali referentky oddelenia pre sociálne veci v týchto rodinách sociálne šetrenie. V prípade splnenia všetkých podmienok bol príspevok priznaný. Mestská časť priznáva tento jednorazový príspevok len jedenkrát ročne. O jednorazovú peňažnú výpomoc celkovo požiadalo sedem rodín s deťmi. Mestská časť poskytla výpomoc siedmim rodinám celkovej v sume 1.180,- €.

rok 2019 – jednorazová finančná výpomoc pre rodiny s deťmi bola mestskou časťou poskytnutá všetkým občanom, ktorí o ňu požiadali prostredníctvom príslušnej žiadosti a splnili podmienky pre jej priznanie. Jednou z podmienok priznania výpomoci je trvalý pobyt v mestskej časti, ďalej musí občan preukázať, že sa nachádza vo finančnej tiesni a je odkázaný na pomoc od mestskej časti. Z dôvodu adresnosti vykonala referentka oddelenia pre sociálne veci návštevu v domácnosti občana tzv. sociálne šetrenie. V prípade splnenia všetkých podmienok a vydokladovaní všetkých potrebných dokumentov (potvrdenie o návšteve školy, potvrdenie o výške príjmu, potvrdenie z ÚPSVaR, a iné) bola výpomoc priznaná. O tento druh výpomoci môže občan požiadať mestskú časť 1x za kalendárny rok, vo výnimočných prípadoch je možné poskytnúť výpomoc ešte raz. O jednorazovú peňažnú výpomoc celkovo požiadalo 13 rodín s deťmi. Mestská časť poskytla výpomoc všetkým 13 rodinám, celkom vo výške 2.020,- €.

C.1.2.2 Vyhodnocovanie predpokladaného vývoja v požiadavkách na nenárokovateľné dávky a zabezpečiť zdroje v rozpočte MČ

rok 2017 – prostredníctvom zodpovedného referenta na oddelení pre sociálne veci vyhodnocuje mestská časť pravidelne ročne predpokladaný vývoj v požiadavkách na nenárokovateľné dávky. Tieto požiadavky na pokrytie potrieb rodín s deťmi sa následne premietajú do návrhu na rozpočet vždy na nasledujúci rok. Mestská časť každý rok vyčleňuje na tento účel finančné prostriedky v rovnakej výške. Oproti minulému kalendárnemu roku bola finančná výpomoc čerpaná vo výške 1060,- €, čo je menej o 640,- € ako v roku 2016.

rok 2018 – mestská časť každý rok vyčleňuje na nenárokovateľné dávky finančné prostriedky v rovnakej výške. V roku 2018 bola finančná výpomoc čerpaná vo výške 1.180,- €, čo je viac o 120,- € ako v roku 2017 kedy bola poskytnutá finančná výpomoc vo výške 1.060,- €.

rok 2019 – mestská časť vyčlenila z rozpočtu v roku 2019 finančné prostriedky vo výške 3.800,- € na nenárokovateľné dávky, z tejto sumy bolo vyčerpaná suma 2.020,- €. Táto suma bola vyššia o 840,- € ako minulý rok.

Priorita C.2 Pomoc rodinám s deťmi nachádzajúcimi sa v nepriaznivej sociálnej situácii a ohrozenými sociálnou patológiou

C.2.1 Spracovať systém práce s týmito rodinami a ich sanácie

C.2.1.1. Vypracovať systém sanácie rodín s ohrozenými deťmi alebo ochrany detí ak sanácia nie je možná alebo hrozí riziko z omeškania

rok 2018 – mestská časť nemala v tomto roku vypracovaný systém sanácie rodín s ohrozenými deťmi nachádzajúcimi sa v nepriaznivej sociálnej situácii a ohrozenými sociálnou patológiou. V prípade problému referentky oddelenia pre sociálne veci by kontaktovali OZ Asociáciu supervízorov a sociálnych poradcov. V rámci práce s klientskymi skupinami poskytujú systematické a komplexné služby pre rodiny, ktoré sa ocitli v sociálnej kolíznej situácii. Referentka sociálnej pomoci pre rodiny a deti ako aj terénny sociálny pracovník nemali vedomosť o takýchto rodinách.

rok 2019 – mestská časť nemá vytvorený systém sanácie rodín, sanáciu rodiny zabezpečuje ÚPSVaR. Referentka sociálnej pomoci pre rodiny s deťmi a mládež a taktiež terénna sociálna pracovníčka poskytovali rodinám v prípade potreby sociálne poradenstvo a spolupracovali s ÚPSVaR s odd. SPO a SK. Terénna sociálna pracovníčka vykonávala sanáciu rodinného prostredia v dvoch rodinách. Prostredníctvom úzkej spolupráce s ÚPSVaR - odd. SPO a SK a s ďalšími kľúčovými "hráčmi" ako sú: riaditeľka ZŠ, školská psychologička, školská špeciálna pedagogička, expertka na prácu s mládežou - OZ Mládež ulice sa rodinám poskytovalo sociálne poradenstvo a pomoc pri zvládaní ich nepriaznivej životnej situácie. Sociálne intervencie boli zamerané aj na podporu zvyšovania rodičovských zručností a kompetencií.

C.2.1.2 Uviest' systém do činnosti

rok 2018 – vzhľadom na skutočnosť, že mestská časť nemala vypracovaný systém sanácie rodín s ohrozenými deťmi nachádzajúcimi sa v nepriaznivej sociálnej situácii a ohrozenými sociálnou patológiou nebol uvedený tento systém do činnosti. V prípade potreby referentky oddelenia spolupracovali s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Bratislave s oddelením sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately.

rok 2019 – systém sanácie rodiny nebol uvedený do činnosti. Referentka sociálnej pomoci pre rodiny s deťmi a mládež a taktiež terénna sociálna pracovníčka poskytovali rodinám v prípade potreby sociálne poradenstvo a spolupracovali s ÚPSVaR s oddelením SPO a SK.

Opatrenie C.2.2 Podpora neformálnych a formálnych aktivít občanov orientujúcich sa na pomoc rodinám s deťmi a mládežou

C.2.2.1 Poskytovanie priestorov pre stretávanie sa občanov orientujúcich sa na rodinu s deťmi a mládežou

rok 2017 – mestská časť poskytovala aj v tomto roku priestory na stretávanie sa občanov orientujúcich sa na rodinu s deťmi a mládežou, a to buď formou zvýhodneného prenájmu pre občianske združenie Ráčik na Peknej ceste, vlastné priestory na stretávanie sa rodín s deťmi v Klube matiek na Žarnovickkej ulici, ale tiež priestory na stretávanie sa pre mládež v Kultúrnom stredisku Impulz, na Dopravnej ulici. V týchto priestoroch prebiehali rôzne záujmové aktivity a kultúrno-spoločenské podujatia, ktoré si sami zorganizovali neziskové organizácie v rámci svojej činnosti. Okrem týchto priestorov poskytla mestská časť aj priestory v Nemeckom kultúrnom dome, pre detské divadelné predstavenia, tradičnú oslavu Dňa detí a rôzne iné podujatia pre deti nielen zo znevýhodnených rodín. Pri športových aktivitách sa poskytli priestory športových areálov, detských ihrísk, ktorých správu a údržbu zabezpečuje mestská časť.

rok 2018 – mestská časť aj v tomto roku poskytovala priestory na stretávanie sa rodín s deťmi a mládežou, a to občianskemu združeniu Ráčik na Peknej ceste, vlastné priestory na stretávanie sa rodín s deťmi v Klube matiek na Žarnovickkej ulici, ale tiež priestory na stretávanie sa mládeže v Kultúrnom stredisku Impulz na Dopravnej ulici. Taktiež poskytla priestory občianskym združeniam Amavet na Kadnárovej ulici v KS Krasňanská beseda, Sibírka v zdravotnom stredisku na Hubeného ulici, neziskovým organizáciám Ranná starostlivosť v zdravotnom stredisku na Tbiliskej ulici, Mládež ulice

v priestoroch KS IMPULZ. V týchto priestoroch prebiehali rôzne záujmové aktivity a kultúrno-spoločenské podujatia. Mestská časť tiež poskytla priestory v Nemeckom kultúrnom dome, pre detské divadelné predstavenia, tradičnú oslavu Dňa detí a rôzne iné podujatia. V tomto roku mestská časť dala vybudovať multifunkčné ihrisko na Hubeného ulici. Pri športových aktivitách sa poskytli priestory športových areálov, detských ihrísk, ktorých správu a údržbu zabezpečuje mestská časť ako je napríklad púšťanie šarkanov, pokémon klubovňa.

rok 2019 – mestská časť aj v tomto roku poskytla priestory na stretávanie sa rodín s deťmi a mládežou občianskemu združeniu Ráčik na Peknej ceste. Boli poskytnuté opäť vlastné priestory na stretávanie sa rodín s deťmi v Klube matiek v Kultúrnom stredisku na Žarnovickej ulici a v Kultúrnom stredisku Impulz na Dopravnej ulici. Poskytla tiež priestory občianskym združeniam Amavet na Kadnárovej ulici v KS Krasňanská beseda, Sibírka v zdravotnom stredisku na Hubeného ulici, neziskovým organizáciám Ranná starostlivosť v zdravotnom stredisku na Tbiliskej ulici a Mládež ulice v priestoroch KS IMPULZ. V týchto priestoroch prebiehali rôzne záujmové aktivity a kultúrno-spoločenské podujatia.

Mestská časť poskytla priestory aj v Nemeckom kultúrnom dome, pre detské divadelné predstavenia, tradičnú oslavu Dňa detí a rôzne iné podujatia. Rodiny s deťmi, mládež mohli využívať aj multifunkčné ihrisko na Hubeného ulici. Pri športových aktivitách sa poskytli priestory športových areálov, detských ihrísk, ktorých správu a údržbu zabezpečuje mestská časť ako je napríklad púšťanie šarkanov, pokémon klubovňa.

C.2.2.2 Poskytovanie morálnej aj mediálnej podpory

rok 2017 – záujmom a snahou mestskej časti o poskytovanie morálnej aj mediálnej podpory bolo uverejňovanie rôznych článkov pre rodičov v časopise Račiansky výber a mediálna podpora bola poskytovaná aj prostredníctvom Regionálnej televízie.

rok 2018 – mestská časť poskytla morálnu aj mediálnu podporu vo forme rôznych článkov v mesačníku Račiansky výber, na webovej stránke www.raca.sk a na facebookovej stránke.

rok 2019 – aj v tomto roku bolo záujmom a snahou mestskej časti poskytnúť morálnu aj mediálnu podporu vo forme rôznych článkov v mesačníku Račiansky výber, na webovej stránke www.raca.sk a na facebookovej stránke.

C.2.2.3 Pomoc pri organizovaní osvetových alebo vzdelávacích aktivít

rok 2017 – mestská časť pomáhala pri organizovaní vzdelávacích aktivít, ktoré boli zamerané na podporu rodín s deťmi. Veľkú väčšinu osvetových alebo vzdelávacích aktivít organizovali základné a materské školy v rámci vlastného výchovno-vzdelávacieho procesu. Pri organizovaní niektorých osvetových a vzdelávacích aktivít základné školy s materskými školami úzko spolupracovali s oddelením kultúry mestskej časti.

rok 2018 – organizácia osvetových alebo vzdelávacích aktivít v roku 2018 bola realizovaná v podobnom duchu, ako v roku 2017.

rok 2019 – organizácia osvetových alebo vzdelávacích aktivít bola realizovaná v podobnom duchu ako v predchádzajúcich rokoch.

C.2.2.4 Zriadenie denného centra pre matky s deťmi a mládež (C.3.1)

rok 2018 – v mestskej časti na stretávanie rodín s deťmi slúži mestskou časťou zriadený Klub matiek na Žarnovickej ulici, v rodinnom centre Ráčik, o.z. v prenajatých priestoroch mestskej časti na Peknej ceste a tiež aj v KS IMPULZ na Dopravnej ulici. V tomto roku bolo zriadené Centrum podpory zdravého vývinu dieťaťa, ktoré zriadilo s.r.o. Dorast a deti. Centrum bude poskytovať individuálne poradenstvo pri dojčení a pomoc matkám, aby dokázali prekonať problémy s dojčením.

rok 2019 – tomto roku sa matky s deťmi opäť mohli stretávať v Klube matiek, ktoré sa nachádza v priestoroch KS Žarnovická na Žarnovickej ulici a KS Impulz na Dopravnej ulici. V prenajatých priestoroch na Peknej ceste sa stretávali matky s deťmi v rodinnom centre Ráčik.

Dorast a deti, s.r.o. naďalej poskytovalo poradenstvo matkám, ktoré mali problémy s dojčením.

Opatrenie C.2.3 Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa so zreteľom na nízkopříjmové rodiny a osamelých rodičov

C.2.3.1 Poskytovanie podpory pre umiestňovanie detí do detských jasí a materských škôlok

rok 2017 – záujmom mestskej časti bolo poskytovať podporu deťom z neúplných rodín uprednostňovaním ich umiestnenia do detských jasí a materských škôl. Počet umiestnených detí z neúplných rodín do jasí boli dve deti. Počet detí z neúplných rodín umiestnených do materskej školy školský úrad nevedie.

rok 2018 – mestská časť sa opäť zameriavala na poskytovanie podpory deťom z neúplných rodín. V prípade takejto rodiny boli deti uprednostnené v prijatí do materských škôl ako aj do zariadenia starostlivosti o deti.

rok 2019 – aj v tomto roku mestská časť v spolupráci s vedúcou zariadenia starostlivosti o deti sa zameriavala na osamelých rodičov, ktorých deti boli uprednostňované v prijímaní do zariadenia starostlivosti o deti.

C.2.3.2 Pomoc rodinám ohrozených chudobou a ich podpora pri riešení konkrétnych problémov, najmä poradenstvom

rok 2017 – referenti oddelenia pre sociálne veci poskytovali pomoc rodinám ohrozených chudobou, ktoré sa obracali na nich s rôznymi žiadosťami hlavne spôsobom poradenskej činnosti. Sociálne poradenstvo sa týkalo žiadosti o poskytovanie štátnych sociálnych dávok, žiadosti o poskytovanie peňažných príspevkov na kompenzačné pomôcky pre zdravotne znevýhodnené deti, finančného príspevku na opatrovanie zdravotne znevýhodnených detí, vybavenie preukazu občana so zdravotným postihnutím, dávky v nezamestnanosti, dávky v hmotnej núdzi a rôzne iné. Mestská časť okrem poradenskej činnosti poskytuje pomoc rodinám ohrozeným chudobou aj formou finančnej pomoci, formou jednorazového finančného príspevku.

rok 2018 – terénny sociálny pracovník a referenti oddelenia pre sociálne veci poskytovali sociálne poradenstvo a vykonávali krízovú intervenciu v ťažkých životných situáciách nadväzovaním kontaktov s klientmi a sprostredkovaním kontaktov s oficiálnymi inštitúciami. Pomoc rodinám ohrozených chudobou, ktoré sa obracali na nich s rôznymi žiadosťami hlavne spôsobom poradenskej činnosti. Sociálne poradenstvo sa týkalo žiadosti o poskytovanie štátnych sociálnych dávok, žiadosti o poskytovanie peňažných príspevkov na kompenzačné pomôcky pre zdravotne znevýhodnené deti, finančného príspevku na opatrovanie zdravotne znevýhodnených detí, vybavenie preukazu občana so zdravotným postihnutím, dávky v nezamestnanosti, dávky v hmotnej núdzi, jednorazový finančný príspevok.

rok 2019 – terénny sociálny pracovník a referentky oddelenia pre sociálne veci aj v tomto roku poskytovali sociálne poradenstvo a vykonávali krízovú intervenciu v ťažkých životných situáciách nadväzovaním kontaktov s klientmi, sprostredkovaním kontaktov s oficiálnymi inštitúciami, ktoré poskytujú špeciálne poradenstvo. Rodinám bolo poskytnuté poradenstvo týkajúce sa žiadosti o poskytovanie jednorazového finančného príspevku pri narodení dieťaťa a peňažnej výpomoci. V prípade, že sa občania obrátili na oddelenie pre sociálne veci s otázkami, ktoré nevybavuje/neposkytuje priamo mestská časť boli im poskytnuté všetky relevantné informácie kde a na koho sa majú obrátiť. Týkalo sa to prevažne otázok poskytnutia štátnych sociálnych dávok, príspevkov na pohreb, v nezamestnanosti, peňažných príspevkov na kompenzačné pomôcky pre zdravotne znevýhodnené deti, finančného príspevku na opatrovanie zdravotne znevýhodnených detí, vybavenie preukazu občana so zdravotným postihnutím.

C.2.3.3 Sprostredkovanie pomoci pri sociálnych službách, ktoré MČ neposkytuje

rok 2017 – referenti oddelenia pre sociálne veci v rámci svojej náplne práce sprostredkovali pomoc pri umiestňovaní do zariadení sociálnych služieb. Referenti odporučili občanom pri vybavovaní štátnych sociálnych dávok obrátiť sa na Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, Vazovova 7/A, Bratislava. Pri nahlasovaní problémov rodičov a detí – zanedbávanie povinnej výchovy dieťaťa odporúčali referenti obrátiť sa na odbor sociálno-právnej ochrany a sociálnej kurately, ktorý sídli na Svoradovej 1, Bratislava.

rok 2018 – referenti oddelenia pre sociálne veci aj v tomto roku sprostredkovali pomoc pri umiestňovaní občanov do zariadení sociálnych služieb. Občanom, ktorí prišli na oddelenie nahlásiť zanedbávanie povinnej výchovy dieťa rodičom odporúčali obrátiť sa na odbor sociálno-právnej ochrany a sociálnej kurately, v ktorej kompetencii je riešiť tieto prípady. Pri vybavovaní štátnych sociálnych dávok, kompenzačných pomôcok, príspevkov na taxík odporúčali obrátiť sa na Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny.

rok 2019 – referentky oddelenia pre sociálne veci opäť sprostredkovali pomoc pri umiestňovaní občanov do zariadení sociálnych služieb. Občanom, ktorí prišli na oddelenie nahlásiť zanedbávanie povinnej výchovy dieťa rodičom odporúčali obrátiť sa na odbor sociálno-právnej ochrany a sociálnej kurately, v ktorej kompetencii je riešiť tieto prípady. Pri vybavovaní štátnych sociálnych dávok, kompenzačných pomôcok, príspevkov na taxík odporúčali obrátiť sa na Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

C.2.3.4 Zaviesť systém potravinovej pomoci z potravinovej banky pre nízkopríjmové rodiny s deťmi (v spolupráci s SKCH)

rok 2018 – Slovenský Červený kríž za pomoci terénneho sociálneho pracovníka a referenta oddelenia pre sociálne veci rozdal občanom, ktorí poberali dávku hmotnej núdzy potravinové balíčky so základnými potravinami.

rok 2019 – spolupráca so Slovenským Červeným krížom pokračovala aj v tomto roku. Občanom, ktorí poberali dávku v hmotnej núdzy boli odovzdané potravinové balíčky so základnými potravinami. Pri vydávaní balíčkov boli prítomné aj vedúca oddelenia, referentka sociálnej pomoci a terénna sociálna pracovníka. Zoznamy občanov nachádzajúcich sa v hmotnej núdzy SČK poskytol Úrad práce sociálnych vecí a rodiny.

Opatrenie C.2.4 Podpora základných škôl v personálnom obsadení školského psychológa, špeciálneho pedagóga a školského asistenta

C.2.4.1 Podpora snahy základných škôl pri získavaní finančných prostriedkov na mzdu školského psychológa, špeciálneho pedagóga a školského asistenta

rok 2017 – mestská časť ako zriaďovateľ základných škôl úzko spolupracuje s Okresným úradom Bratislava - odborom školstva v súvislosti so zabezpečením finančných prostriedkov potrebných na financovanie uvedených pracovných pozícií. ZŠ + MŠ J. A. Komenského na Hubeného ulici má obsadené funkčné miesta školský psychológ, špeciálny pedagóg a školský asistent. ZŠ Tbiliská má obsadené funkčné miesto špeciálny pedagóg a školský asistent.

rok 2018 – mestská časť aj v tomto roku spolupracovala s Okresným úradom Bratislava – odborom školstva v súvislosti so zabezpečením finančných prostriedkov potrebných na financovanie školského psychológa, špeciálneho pedagóga a školského asistenta. V základných školách, ktoré patria do zriaďovateľskej pôsobnosti mestskej časti v oblasti obsadenia uvedených funkčných miest sa nič nezmenilo.

rok 2019 – mestská časť aj v tomto roku spolupracovala s Okresným úradom Bratislava – odborom školstva v súvislosti so zabezpečením finančných prostriedkov potrebných na financovanie školského psychológa, špeciálneho pedagóga a školského asistenta. V základných školách, ktoré patria do zriaďovateľskej pôsobnosti mestskej časti v oblasti obsadenia uvedených funkčných miest sa nič nezmenilo.

Priorita C.3 Rozvoj prevencie

Opatrenie C.3.1 Podpora a rozvoj centier pre rodinu a deti a ďalších komunitných aktivít

C.3.1.1 Poskytovanie priestorov a podpora vo vybavenosti centier pre rodinu a deti

rok 2018 – mestská časť podporovala centrá pre rodinu a deti. Poskytla im svoje priestory. Rodinnému centru Ráčik poskytuje priestory na Peknej ceste a poskytla mu aj dotácie na ich projekty. V roku 2018

im bol poskytnutá dotácia v sume 810,- €. Občianskemu združeniu Krasňanko bola poskytnutá dotácia v sume 340,- €.

Mestská časť v priestoroch KS Žarnovická má vyčlenenú miestnosť kde je zriadený Klub matiek a kde sa schádzajú matky spolu so svojimi deťmi. Každoročne mestská časť vyčleňuje finančné prostriedky na zakúpenie hračiek pre deti a vybavenie miestnosti.

rok 2019 – mestská časť poskytla vlastný priestor na podporu stretávania sa rodín s deťmi v Klube matiek s deťmi, ktorý sa nachádza v kultúrnom stredisku na Žarnovickej ulici. Klub matiek s deťmi bol v roku 2019 finančne podporovaný z rozpočtu mestskej časti sumou vo výške 600,- € na vybavenosť. Referentka sociálnej pomoci pre rodiny s deťmi a mládež spolu so správkynou kultúrneho strediska zabezpečili potrebné nákupy. Boli zakúpené nové hračky, kancelárske potreby, knihy, omalovánky, dekoratívne nálepky a balónky, skladací box na hračky, baterky, náhradné náplne do koša na plienky v celkovej hodnote 575,95 Eur.

C.3.1.2 Podpora aktivít zdrojmi a poskytnutie morálnej a mediálnej podpory pre ich aktivity

rok 2017 – po podaní žiadosti o dotácie na aktivity občianskych združení, neziskových organizácií ako boli napr. Rodinné centrum Ráčik, Krasňanko, Raná starostlivosť a pod. poskytla mestská časť dotácie zo svojho rozpočtu v zmysle všeobecne záväzného nariadenia mestskej časti Bratislava-Rača č. 3/2016 o dotáciách v znení všeobecne záväzného nariadenia mestskej časti Bratislava-Rača č. 7/2017 o dotáciách. Mestská časť poskytovala rodinám s deťmi na kultúrne a spoločenské aktivity priestory KS na Žarnovickej ulici pre Klub matiek a podporila ich aj finančným príspevkom.

rok 2018 – v tomto roku tiež poskytla mestská časť dotácie na aktivity občianskych združení, neziskových organizácií ako boli napr. Rodinné centrum Ráčik, Krasňanko, Raná starostlivosť, Sibírka, AD-ae, a pod. zo svojho rozpočtu v zmysle všeobecne záväzného nariadenia mestskej časti Bratislava-Rača č. 3/2016 o dotáciách v znení všeobecne záväzného nariadenia mestskej časti Bratislava-Rača 7/2017 o dotáciách. Mestská časť poskytovala rodinám s deťmi na kultúrne a spoločenské aktivity priestory KS na Žarnovickej ulici pre Klub matiek a podporila ich aj finančným príspevkom.

rok 2019 – mestská časť opäť na základe podaných žiadostí v zmysle všeobecne záväzného nariadenia mestskej časti Bratislava-Rača č. 3/2016 o dotáciách v znení všeobecne záväzného nariadenia mestskej časti Bratislava-Rača 7/2017 č. a v znení všeobecne záväzného nariadenia č. 5/2018 o dotáciách poskytla finančné prostriedky na svoje aktivity občianskym združeniam, neziskovým organizáciám ako napr. Rodinné centrum Ráčik, Raná starostlivosť, Sibírka, Stará jedáleň a pod.. Mestská časť poskytovala rodinám s deťmi na kultúrne a spoločenské aktivity priestory KS na Žarnovickej ulici pre Klub matiek s deťmi a podporila ich aj finančným príspevkom

Opatrenie C.3.2 Podpora záujmových aktivít pre deti a mládež

C.3.2.1 Využívanie vhodných voľných priestorov pre deti a mládež, budovanie a udržiavanie vhodných zón

rok 2018 – koncom mesiaca október vzniklo na Hubeného ulici multifunkčné ihrisko pre deti, mládež a dospelých. Ihrisko má veľa hracích prvkov, preliezky, šmykľavky, hojdačky, pre dospelých petangové ihrisko a fitness stroje.

rok 2019 – deti a mládež využívali multifunkčné ihrisko pre deti, mládež a dospelých na Hubeného ulici a ihrisko na Tbiliskej ulici.

C.3.2.2 Podpora aktivít zdrojmi a poskytnutie morálnej a mediálnej podpory pre ich aktivity

rok 2017 – mestská časť poskytuje rodinám s deťmi priestory v kultúrnych strediskách (Žarnovická, Impulz, NKD) na kultúrne, spoločenské a športové aktivity. Pri športových aktivitách sa využívajú viacúčelové ihriská, športové haly, telocvične škôl, športové areály a príroda. Mestská časť ďalej podporila činnosť občianskeho združenia, neziskové organizácie ako boli napr. AMAVET, Mládež ulice, Ateliér Šikula a pod. dotáciami v zmysle všeobecne záväzného nariadenia mestskej časti Bratislava-Rača č. 3/2016 o dotáciách v znení všeobecne záväzného nariadenia mestskej časti Bratislava-Rača 7/2017 o dotáciách.

rok 2018 – mestská časť aj v tomto roku poskytla rodinám s deťmi priestory v kultúrnych strediskách (Žarnovická, Impulz, Krasňanská beseda, NKD) na kultúrne a spoločenské aktivity. Pri športových aktivitách sa využívali viacúčelové ihriská, športové haly, telocvične škôl, športové areály a príroda. Mestská časť ďalej podporila činnosť občianskeho združenia, neziskové organizácie ako boli napr. AMAVET, Mládež ulice, Vagus, Priatelia Rače, Stará jedáleň a pod. dotáciami č. 3/2016 o dotáciách v znení všeobecne záväzného nariadenia mestskej časti č. 7/2017 a v znení všeobecne záväzného nariadenia č. 5/2018.

rok 2019 – mestská časť na základe žiadosti o dotáciu podporila činnosť občianskych združení, neziskových organizácií ako boli napr. AMAVET, Mládež ulice, Vagus, Priatelia Rače, Stará jedáleň a pod. dotáciami v zmysle všeobecne záväzného nariadenia č. 3/2016 o dotáciách v znení všeobecne záväzného nariadenia mestskej časti č. 7/2017 a v znení všeobecne záväzného nariadenia č. 5/2018. Rodinám s deťmi poskytla priestory vo svojich kultúrnych strediskách na kultúrne a spoločenské aktivity. Pri športových aktivitách boli využívané viacúčelové ihriská, športové haly, telocvične škôl, športové areály a príroda.

Opatrenie C.3.3 Zvyšovanie spoločenského ocenenia a citlivosti voči rodičovstvu a mladým rodičom

C.3.3.1 Využívanie spoločenských udalostí MČ k osвете, prezentácii a oceneniu role rodičov a mladých matiek

rok 2017 – oddelenie pre sociálne veci mestskej časti zorganizovalo trikrát podujatie „Slávnostné uvítanie detí do života“ v mesiacoch marec, jún a október. Uvítaných detí do života bolo 270.

Oddelenie kultúry a športu organizuje pre rodiny a deti rôzne podujatia ako sú napr. divadelné predstavenia, MDD, Mikuláš, ktorých sa zúčastňujú rodiny s deťmi.

rok 2018 – oddelenie pre sociálne veci mestskej časti aj v tomto roku zorganizovalo trikrát podujatie „Slávnostné uvítanie detí do života“ v mesiacoch marec, jún a október. Uvítaných detí do života bolo 270.

Oddelenie kultúry a športu organizovalo pre rodiny a deti rôzne kultúrno-spoločenské podujatia ako sú napr. divadelné a tematické predstavenia, MDD, Mikuláš, čitateľské besedy a vianočné trhy, ktorých sa zúčastňovali rodiny s deťmi.

rok 2019 – oddelenie pre sociálne veci mestskej časti aj v tomto roku organizovalo spoločenskú udalosť ako ocenenie role rodičov, podujatie Slávnostné uvítanie detí do života. Uvítaných detí do života bolo 270 a každému rodičovi bola na dieťa vyplatená jednorazová peňažná výpomoc pri narodení dieťaťa vo výške 100,- €. Oddelenie kultúry a športu organizovalo pre rodiny a deti rôzne kultúrno-spoločenské podujatia ako sú napr. divadelné a tematické predstavenia, MDD, Mikuláš, čitateľské besedy a vianočné trhy, ktorých sa zúčastňovali rodiny s deťmi.

C.3.3.2 Poskytovanie mediálneho priestoru pre ich problémy a riešenia

rok 2017 – o uskutočnených podujatiach informuje mediálne oddelenie prostredníctvom mesačníka Račiansky výber, Račianskej televízie a webovej stránky (www.raca.sk – aktuality). Referenti oddelenia pre sociálne veci informujú prostredníctvom Račianskeho výberu o zmenách týkajúcich sa – napr. výšky nemocenského, výšky rodičovského príspevku, výšky prídavku na dieťa.

rok 2018 – mediálne oddelenie mestskej časti prostredníctvom mesačníka Račiansky výber, webovej stránky www.raca.sk ale aj facebooku informovala o rôznych podujatiach, ktoré organizovalo oddelenie kultúry a športu. Referenti oddelenia pre sociálne veci informovali prostredníctvom mesačníka Račiansky výber o zmenách týkajúcich sa sociálnej oblasti.

rok 2019 – mediálne oddelenie mestskej časti aj tento rok prostredníctvom mesačníka Račiansky výber, webovej stránky www.raca.sk ale aj facebooku informovala o rôznych podujatiach, ktoré organizovalo oddelenie kultúry a športu. Referenti oddelenia pre sociálne veci informovali prostredníctvom mesačníka Račiansky výber o zmenách týkajúcich sa sociálnej oblasti.

C.3.3.3 Raz ročne usporiadať spoločenské podujatie „Deň rodiny“

rok 2017 – referenti oddelenia pre sociálne veci začali prípravu na začatie spolupráce s Fórumom kresťanských inštitúcií, ktoré je iniciátorom a organizátorom prvého celoslovenského Dňa rodiny v Bratislave v roku 2009, na usporiadanie spoločenského podujatia „Dňa rodiny“. Spolupráca by mala spočívať v zapojení sa do celoslovenských osláv rodiny, ktoré sa v budúcom roku uskutočnia dňa 15.05.2018 prostredníctvom medializácie akcií, ktoré sú pripravované pre rodiny v Bratislave.

rok 2018 – spolupráca s Fórumom kresťanských inštitúcií sa neuskutočnila. Spoločenské podujatie „Deň rodiny“ sa v roku nekonalo. Napriek tomu oddelenie kultúry a športu mestskej časti zorganizovalo pre rodiny a deti rôzne kultúrno-spoločenské podujatia.

rok 2019 – spolupráca s Fórumom kresťanských inštitúcií sa neuskutočnila. Spoločenské podujatie „Deň rodiny“ sa v roku nekonalo. Napriek tomu oddelenie kultúry a športu mestskej časti zorganizovalo pre rodiny a deti rôzne kultúrno-spoločenské podujatia.

D. Cieľ a priority vo vzťahu k občanom so zdravotným postihnutím

CIEĽ

ZABEZPEČIŤ DÔSTOJNÝ A BEZPEČNÝ ŽIVOT OBČANOV SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM S ČO NAJVVYŠŠOU MIEROU ICH NEZÁVISLOSTI A SPOLOČENSKÉHO UPLATNENIA

Priorita D.1 Zvyšiť dostupnosť niektorých druhov služieb pre osoby so zdravotným postihnutím, ktoré zvyšujú ich sebestačnosť

Opatrenie D.1.1 Vytvoriť spoluprácu s dobrovoľníkmi a mimovládnyimi organizáciami pre zabezpečenie terénneho screeningu jednotlivých druhov postihnutia občanov

D.1.1.1 Identifikovanie vhodných organizácií a vytvorenie rámcu pre spoluprácu

rok 2017 - mestská časť Bratislava-Rača zaviedla v tomto roku po prvý raz tradíciu stretnutí s neziskovými organizáciami, ktoré sa realizovali dvakrát ročne. Stredobodom záujmu týchto stretnutí bolo vytvoriť vzájomnú spoluprácu s mimovládnyimi organizáciami a dobrovoľníkmi na terénnom mapovaní jednotlivých druhov postihnutia. V tomto roku mimovládne organizácie svojou účasťou neprejavili záujem o vytvorenie spolupráce na zabezpečenie terénneho screeningu jednotlivých druhov postihnutia občanov, je preto potrebné tradíciu rozvíjať a hlavne mediálne propagovať, aby sa dostala do povedomia mimovládnych organizácií.

rok 2018 – mestská časť podporila projekt v budove bývalej školy na Alstrovej ulici, ktorá roky chátrala, vznikol nový komplex s významným komunitným zmyslom. Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím v Slovenskej republike (ZPMP v SR) tu vybudovalo komplex BIVIO, ktorý pozostáva z hotela, reštaurácie s barom a práčovne, pričom ide o unikátny projekt, ktorý počíta aj so zapojením ľudí s mentálnym postihnutím.

rok 2019 – mestská časť aj v tomto roku podporila Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím v Slovenskej republike (ZPMP v SR), ktoré vybudovalo na Alstrovej ulici komplex BIVIO, ktorý pozostáva z hotela, reštaurácie s barom a práčovne, pričom ide o unikátny projekt, ktorý spočíva so zapojením ľudí s mentálnym postihnutím. Komplex BIVIO sa nachádza v priestoroch mestskej časti so symbolickým nájomným a bola mu poskytnutá dotácia v zmysle všeobecného záväzného nariadenia o dotáciách na jeho aktivity.

D.1.1.2 Koordinovanie aktivít MVO v terénnom screeningu na území MČ

rok 2018 – na území mestskej časti sa nekoordinovali aktivity mimovládnych organizácií v terénnom screeningu.

rok 2019 – ani v tomto roku mestská časť nekoordinovala aktivity mimovládnych organizácií s terénnom screeningu.

Opatrenie D.1.2. Zabezpečiť adekvátnu ponuku sociálnych služieb podporujúcich mobilitu (ako B.1.3), aktivačno-rehabilitačného charakteru a poradenských služieb

D.1.2.1 Zriadenie alebo podpora zriadenia aktivačno-rehabilitačných služieb

rok 2018 – mestská časť podporila zriadenie aktivačno-rehabilitačných služieb poskytnutím budovy bývalej školy na Alstrovej ulici Združeniu na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím BIVIO.

rok 2019 – mestská časť aj v tomto roku podporila Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím BIVIO, ktoré poskytuje ubytovanie, stravovanie a má zriadenú práčovňu. V tomto združení BIVIO pracujú aj ľudia s mentálnym postihnutím.

D.1.2.2 Podpora zriadenia alebo prevádzkovania prepravnej služby

rok 2018 – mestská časť nemala zaregistrovanú prepravnú službu. Osoby ZŤP z mestskej časti mali od mesiaca december 2018 možnosť v pracovné dni využívať prepravnú službu Slovenského Červeného kríža vozidlom, ktoré je vybavené aj plošinou na prepravu vozíčkarov.

rok 2019 – mestská časť ani v tomto roku nezriadila prepravnú službu. Osoby s ŤZP z mestskej časti mohli využívať v pracovných dňoch prepravnú službu Slovenského Červeného kríža, ktoré má vozidlo prispôbené na prepravu vozíčkarov.

D.1.2.3 Podpora zriadenia alebo prevádzkovania zapožičiavania kompenzačných a zdravotníckych pomôcok

rok 2018 – mestskú časť nepožiadala žiadna organizácia o podporu zriadenia zapožičiavania kompenzačných a zdravotných pomôcok. Mestská časť nezriadila túto službu z kapacitných dôvodov resp. vhodných priestorov na uskladnenie v dennom stacionári neuvažuje o prevádzkovaní zapožičiavania kompenzačných a zdravotných pomôcok. Napriek tomu v denný stacionár disponuje dvomi chodítkami a jedným invalidným vozíkom, ktoré slúžia v prípade potreby pre klientov stacionára.

rok 2019 – mestskú časť ani v tomto roku nepožiadala žiadna organizácia o podporu zriadenia zapožičiavania kompenzačných a zdravotných pomôcok. Mestská časť napriek tomu, že nemá vhodné priestory na uskladnenie kompenzačných a zdravotných pomôcok má v dennom stacionári chodítka a invalidný vozík, ktoré slúžia v prípade potreby pre ich potreby klientov.

D.1.2.4 Podpora poskytovania služieb ADOS

rok 2018 – ADOS Linda s.r.o. aj v tomto roku poskytovala ošetrovateľskú starostlivosť všetkým občanom, ktorí boli odkázaní na ich služby v domácom prostredí občanov. Táto organizácia sídli v prenajatých priestoroch zdravotného strediska na Tbiliskej ulici, ktoré patrí mestskej časti. Takýmto spôsobom sa snaží ich podporovať. Služby ADOS boli odporúčané referentkami oddelenia najmä pre občanov po ukončení hospitalizácie.

rok 2019 – referentky oddelenia pre sociálne veci odporúčajú rodinným príslušníkom, ktorých rodinný príslušník po hospitalizácii je odkázaný na ošetrovateľskú službu v domácom prostredí občana na služby ADOS.

Priorita D.2 Zvýšenie dostupnosti vhodného bývania pre osoby so zdravotným postihnutím a ich ďalšieho uplatnenia

Opatrenie D.2.1 Iniciovat' chránené pracoviská alebo dielne

D.2.1.1 V rámci komunitného centra vytvárať vhodné pracovné miesta pre občanov so ZP

rok 2018 – v októbri 2018 bol v budove bývalej školy na Alstrovej ul. otvorený nový komplex BIVIO, ktorý pozostáva z hotela, reštaurácie s barom a práčovne. Ide o unikátny projekt, ktorý počíta aj so zapojením mentálne hendikepovaných ľudí do pracovného pomeru. Zriaďovateľom BIVIA je ZPMP v

SR (Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím) a celý projekt bol realizovaný v spolupráci s finančnou dotáciou dánskych nadácií Velux a viacerých donorov zo Slovenska.

rok 2019 – mestská časť aj v tomto roku podporila komplex BIVIO, ktorý zamestnáva občanov so zdravotným postihnutím dotáciou v zmysle všeobecne záväzného nariadenia č. 3/2016 o dotáciách v znení všeobecne záväzného nariadenia č. 7/2017 a v znení všeobecne záväzného nariadenia č. 5/2018.

Opatrenie D.2.2 Podporovať neformálne svojpomocné skupiny

D.2.2.1 Vyčleniť vhodné priestory pre ich stretávanie

rok 2018 – mestská časť poskytovala svoje priestory na stretnutia členov Slovenského zväzu telesne postihnutých Základná organizácia Bratislava-Krasňany v Krasňanskej besede a pre členov Slovenského zväzu invalidov Základná organizácia Rača v Kultúrnom stredisku na Žarnovickej 7.

rok 2019 – mestská časť aj v tomto roku poskytla priestory na stretnutia členov Slovenského zväzu telesne postihnutých ZO Bratislava-Krasňany v Krasňanskej besede a pre členov Slovenského zväzu invalidov ZO Bratislava-Rača v Kultúrnom stredisku Žarnovická. Mestská časť v prípade potreby poskytla aj priestory Nemeckého kultúrneho domu.

D.2.2.2 Podpora vybavenosti týchto priestorov a aktivít

rok 2018 – priestory, kde sa členovia jednotlivých organizácií združujúcich osoby so zdravotným postihnutím sú štandardne vybavené. Mestská časť ich aktivity finančne podporuje formou dotácií, o ktoré jednotlivé združenia a organizácie môžu požiadať 2 x ročne v zmysle všeobecne záväzného nariadenia mestskej časti č. 3/2016 v znení všeobecne záväzného nariadenia mestskej časti č. 7/2017, čo aj pravidelne využívajú a sú im schválené.

rok 2019 – aj v tomto roku priestory, kde sa členovia jednotlivých organizácií združujúcich osoby so zdravotným postihnutím boli štandardne vybavené. Mestská časť aj v tomto roku finančne podporila aktivity formou dotácií, o ktoré jednotlivé združenia a organizácie môžu požiadať 2 x ročne v zmysle všeobecne záväzného nariadenia mestskej časti č. 3/2016 o dotáciách v znení všeobecne záväzného nariadenia mestskej časti č. 7/2017 a v znení všeobecne záväzného nariadenia č. 5/2018, čo aj pravidelne využívajú a sú im schválené.

D.2.2.3 Poskytnutie mediálneho priestoru

rok 2018 – o svoje činnosti a aktivitách informujú širokú verejnosť formou mesačníka Račiansky výber, ktorý vydáva mestská časť a na web stránke mestskej časti.

rok 2019 – tieto občianske združenia informovali širokú verejnosť o svojej činnosti a aktivitách v mesačníku Račiansky výber a na web stránke mestskej časti www.raca.sk.

E. Cieľ a priority vo vzťahu k občanom odkázaným na osobitnú pomoc

CIEĽ

PREVENČIA A PREDCHÁDZANIE SOCIÁLNEHO VYLÚČENIA A POMOC A PODPORA PRI RIEŠENÍ KRÍZOVÝCH ŽIVOTNÝCH SITUÁCIÍ

Priorita E.1 Pomoc ľuďom ohrozeným sociálnou vylúčenosťou

Opatrenie E.1.1 Zabezpečenie terénneho pracovníka pre cieľovú skupinu a poskytovanie základného sociálneho poradenstva

E.1.1.1 Vyčlenenie a vyškolenie pracovníka pre terénnu prácu

rok 2017 – mestská časť v tomto roku už mala vyčlenené funkčné miesto terénneho sociálneho pracovníka v organizačnej štruktúre. Ale problém bol s obsadením tohto miesta kvalifikovaným pracovníkom. Napriek uskutočneným niekoľkým výberovým konaniam sa nám podarilo obsadiť miesto

až v mesiaci september. Pracovníčka však v priebehu skúšobnej doby, po dvoch mesiacoch, rozviazala pracovný pomer.

rok 2018 – v mesiaci február sa podarilo obsadiť kvalifikovaného pracovníka na funkčné miesto terénny sociálny pracovník. Terénny sociálny pracovník bol vyškolený vykonávať sociálne šetrenie u žiadateľov o poskytovanie sociálnej služby v rodinách, vykonávať funkciu opatrovníka občanom obmedzených spôsobilosti na právne úkony, poskytovanie individuálnych a skupinových konzultácií a mnoho ďalších pracovných činností.

rok 2019 – v mesiaci apríl terénna sociálna pracovníčka odišla na materskú dovolenku. Do nástupu nového terénneho pracovníka zabezpečovali jeho úlohy vedúca oddelenia a referent sociálnej pomoci pre jednotlivcov. Nový terénny sociálneho pracovník prevzal všetky úlohy, ktoré zabezpečovali zamestnanci oddelenia počas jeho neprítomnosti.

E.1.1.2 Poskytovanie základného poradenstva

rok 2017 – základné sociálne poradenstvo pre občanov odkázaných na osobitú pomoc bolo poskytované referentmi oddelenia pre sociálne veci počas roka podľa potreby v prostredí, kde sa takýto občania aktuálne zdržiavali (najmä v ubytovniach a nemocniciach) a tiež pre občanov, ktorí vyhľadávali poradenstvo v kancelárii na oddelení sociálnych vecí. Sociálne poradenstvo sa týkalo najmä riešenia bytovej otázky a jednorazového finančného príspevku.

rok 2018 – referenti oddelenia pre sociálne veci a terénny sociálny pracovník poskytli počas roka sociálne poradenstvo a pomoc pre fyzické osoby, rodiny odkázané na pomoc v sociálnej oblasti, pre osoby so zdravotným znevýhodnením, pre seniorov a ich obyvateľov v rodine, pre ľudí bez domova, ktorým boli zabezpečené taktiež potrebné sociálne služby.

rok 2019 – základné sociálne poradenstvo pre občanov odkázaných na osobitú pomoc aj v tomto roku bolo poskytované referentmi oddelenia pre sociálne veci počas celého roka podľa potreby a v prostredí, kde sa títo občania aktuálne zdržiavali (najmä v ubytovniach, nemocniciach, na ulici) a tiež pre občanov, ktorí vyhľadávali poradenstvo v kancelárii na oddelení sociálnych vecí. Sociálne poradenstvo sa týkalo najmä riešenia bytovej otázky a jednorazového finančného príspevku.

E.1.1.3 Vedenie operatívnej evidencie a vyhodnocovanie potrieb cieľovej skupiny

rok 2017 – oblasť sociálnych služieb a starostlivosť o vyhodnocovanie potrieb cieľovej skupiny, ktorou sú predovšetkým občania odkázaní na osobitnú pomoc - ľudia bez domova, zabezpečovala mestská časť v spolupráci s Magistrátom hlavného mesta SR a v súčinnosti s mimovládnyimi organizáciami. Keďže mestská časť neprevádzkovala v rámci pôsobnosti vlastné zariadenie zamerané na občanov odkázaných na osobitnú pomoc, tak ako každoročne aj v tomto roku finančne podporila zo svojho rozpočtu formou dotačných príspevkov neverejné subjekty poskytujúce služby ľuďom z cieľovej skupiny.

rok 2018 – cieľovou skupinou boli predovšetkým občania odkázaní na osobitnú pomoc ako sú napríklad ľudia bez domova, ktorým sme zabezpečili sociálne poradenstvo, zabezpečenie základných životných potrieb ako je šatstvo, potraviny, bývanie a taktiež poradenstvo v oblasti zamestnania - písanie žiadostí a hľadanie kontaktov na internete. Terénny sociálny pracovník si viedol evidenciu o občanoch odkázaných na osobitnú pomoc. Spolupracovali sme s rôznymi organizáciami a s Magistrátom hlavného mesta SR.

rok 2019 – oblasť sociálnych služieb a starostlivosť o vyhodnocovanie potrieb tejto cieľovej skupiny, ktorou sú predovšetkým občania odkázaní na osobitnú pomoc - ľudia bez domova, zabezpečovala mestská časť v spolupráci s Magistrátom hlavného mesta SR a v súčinnosti s mimovládnyimi organizáciami. Mestská časť neprevádzkovala ani v tomto roku v rámci pôsobnosti vlastné zariadenie zamerané na občanov odkázaných na osobitnú pomoc, finančne podporila zo svojho rozpočtu formou dotácií neverejné subjekty, ktoré poskytujúce služby ľuďom z cieľovej skupiny (Vagus, Stopa).

Opatrenie E.1.2 Vytvorenie spolupráce so subjektmi poskytujúcimi sociálne služby na uspokojovanie základných životných potrieb

E.1.2.1 Vytvorenie základného modelu spolupracujúcich subjektov

rok 2018 – terénny sociálny pracovník nadviazal spoluprácu s rôznymi subjektmi poskytujúce sociálne služby ako napríklad Stopa o.z., Vagus o.z., Dom sv. Jána z Boha, Domec, sklad solidarity, nocľaháreň Mea Culpa, inštitút pre pracovnú rehabilitáciu občanov so zdravotným postihnutím, DSS Gomart, DSS Báhoň.

rok 2019 – mestská časť pokračovala v spolupráci so subjektmi poskytujúcimi sociálne služby ako v roku 2018. Terénna sociálna pracovníčka nadviazala spoluprácu v oblasti práce s ľuďmi bez domova s OZ Proti prúdu, TSP- MČ Nové Mesto, Útulok sv. Lujzy de Marillac, Farská Charita Rača. V oblasti práce sanácie rodinného prostredia, terénna sociálna pracovníčka nadviazala spoluprácu s OZ Návrat, OZ Mládež ulice, OZ Nádej.

E.1.2.2 Poskytovanie potrebných informácií o vývoji cieľovej skupiny spolupracujúcim subjektom ako aj o vlastných opatreniach

rok 2018 – mestská časť poskytovala potrebné informácie subjektom poskytujúcim sociálne služby, s ktorými spolupracovala o občanoch odkázaných na sociálnu pomoc. Poskytovala im informácie, ktoré boli potrebné pred poskytovaním sociálnej služby v zariadení pre seniorov, domove sociálnej služby a nocľahárne.

rok 2019 – mestská časť poskytla všetky potrebné informácie o občanoch subjektom poskytujúcim sociálne služby odkázaných na sociálnu pomoc.

Priorita E.2 Zlepšovanie prevencie pred rizikami sociálnej exklúzie

Opatrenie E.2.1 Vhodná informovanosť obyvateľov o problematike občanov odkázaných na osobitnú pomoc

E.2.1.1 Priebežné spracovávanie vhodných informácií

rok 2017 – spracovávanie informácií o občanoch odkázaných na osobitnú pomoc sa uskutočňovalo priebežne. Bolo im poskytnuté sociálne poradenstvo alebo sociálne služby, ktoré pomohli riešiť ich krízovú situáciu. V dvoch prípadoch bolo dvom občanom vybavené umiestnenie do zariadenia sociálnych služieb (zariadenie opatrovateľskej služby).

Mestská časť Bratislava-Rača vykonáva funkciu opatrovníka občanom zbavených alebo obmedzených na právne úkony. Dvaja občania majú obmedzenú spôsobilosť na právne úkony a jeden občan je zbavený spôsobilosti na právne úkony v plnom rozsahu.

rok 2018 – v tomto roku sme tiež priebežne spracovali informácie o občanoch odkázaných na osobitnú pomoc. Vyriešili sme krízovú situáciu viacerým občanom našej mestskej časti. Podarilo sa nám vybaviť umiestnenie v zariadeniach sociálnych služieb - dvaja občania boli umiestnení v zariadení opatrovateľskej služby, jeden v zariadení pre seniorov, jeden v domove sociálnych služieb a jeden v nízkoprahovom centre. Ďalej sa nám podarilo vybaviť aj protialkoholické liečenie.

Mestská časť Bratislava-Rača naďalej vykonávala funkciu opatrovníka občanom zbavených alebo obmedzených na právne úkony. V tomto roku sme vykonávali funkciu opatrovníka piatim občanom s trvalým pobytom v našej mestskej časti. Z toho štyria občania mali obmedzenú spôsobilosť na právne úkony a jedného občana zbaveného spôsobilosti na právne úkony v plnom rozsahu.

rok 2019 – referentky oddelenia pre sociálne veci priebežne spracovávali informácie o občanoch odkázaných na osobitnú pomoc. Vyriešili krízovú situáciu viacerým občanom našej mestskej časti. Vybavili umiestnenie osôb v krízovom centre, zariadení opatrovateľskej služby, zariadení pre seniorov a v domove sociálnych služieb.

Mestská časť vykonávala tiež funkciu opatrovníka občanom zbaveným a obmedzeným na právne úkony. V tomto roku mestská časť vykonávala funkciu opatrovníka šiestim občanom s trvalým pobytom v našej mestskej časti. Vedúca oddelenia sa zúčastňovala na súdnych pojednaniach týkajúcich sa obmedzenia spôsobilosti na právne úkony ako procesný opatrovník.

E.2.1.2 Medializácia prostredníctvom médií MČ

rok 2017 – na medializácii problematiky občanov odkázaných na osobitnú pomoc sme sa podieľali v rámci v spolupráce s magistrátom hlavného mesta a BSK.

rok 2018 – na medializácii problematiky občanov odkázaných na osobitnú pomoc sa podieľali v rámci spolupráce s magistrátom a BSK prostredníctvom webovej stránky mestskej časti www.raca.sk, mesačníka Račiansky výber a taktiež prostredníctvom oddelenia pre sociálne veci.

rok 2019 – aj v tomto roku sme sa medializácii problematiky občanov odkázaných na osobitnú pomoc podieľali v rámci spolupráce s magistrátom a BSK.

E.2.1.3 Osveta v neformálnych skupinách, ktoré spolupracujú s MČ

rok 2018 – v tomto roku mestská časť nespocoľpracovala a neevidovala žiadnu spoluprácu s osvetou v neformálnych skupinách.

rok 2019 – ani v tomto roku mestská časť nespocoľpracovala a neevidovala žiadnu spoluprácu s osvetou v neformálnych skupinách.

Opatrenie E.2.2 Zvyšovanie citlivosti obyvateľov na problémy občanov odkázaných na osobitnú pomoc

E.2.2.1 Vhodná informovanosť o problematike (E.2.1) zameraná na zvyšovanie všimavosti obyvateľov a rozvinutie spolupráce s dobrovoľníkmi k osvetovým prednáškam

rok 2018 – občania sa mohli informovať osobne na oddelení sociálnych vecí, na web stránke www.raca.sk alebo napísať svoj odkaz na papier a vložiť do schránky, ktorá sa nachádza pred dverami oddelenia pre sociálne veci.

rok 2019 – občania sa osobne alebo telefonicky informovali na oddelení sociálnych vecí o možnosti pomoci osobám odkázaným na osobitnú pomoc.

E.2.2.2 Motivácia obyvateľov k poskytnutiu základnej pomoci alebo k privolaniu pomoci občanom odkázaných na osobitnú pomoc

rok 2018 – záujem občanov o pomoc ľuďom v núdzi bola veľká. Podnety posielali e-mailom, telefonicky alebo osobne na oddelení sociálnych vecí.

rok 2019 – aj v tomto roku občania mestskej časti boli všimaví k občanom odkázaným na osobitnú pomoc. Svoje podnety nahlasovali e-mailom, telefonicky alebo osobne na oddelení pre sociálne veci.

Opatrenie E.2.3 Zapájanie neformálnych komunít do alternatívnych foriem pomoci

E.2.3.1 Vytýpovanie a príprava neformálnych komunít formou osvety a cielených prednášok

rok 2017 – mestská časť v rámci svojej sociálnej politiky a kompetencií vytýpovávala a mapovala lokality, kde bol predpoklad zdržiavania sa občanov odkázaných na osobitnú pomoc a pri riešení alternatívnych foriem pomoci spolupracovala s neformálnymi komunitami, ktoré podporovala pri ich aktivitách, akými bolo organizovanie rôznych zbierok, napr. spropagovanie zbierky šatstva.

rok 2018 – v tomto roku sme nadviazali veľmi dobrú spoluprácu s organizáciou Slovenský Červený kríž a občianskym združením Patchwork. Občianske združenie Patchwork na konci roka darovalo pre šesť rodín s deťmi vianočné darčeky vo forme vankúša, hračiek, farebných ceruziek. Tieto darčeky vytýpovaným rodinám odovzdal terénny sociálny pracovník.

rok 2019 – v tomto roku pokračovala spolupráca medzi mestskou časťou – oddelením pre sociálne veci a organizáciou Slovenský Červený kríž.

E.2.3.2 Poskytovanie alternatívnych foriem pomoci zameraných na prevenciu pred rizikami sociálnej exklúzie

Rok 2018 – pre ľudí bez domova bol ponúknutý v zimnom období teplý čaj a sociálne poradenstvo. Mestská časť bola za poskytnutú pomoc ľuďom bez domova obdržala ďakovný list od primátora hl. mesta.

rok 2019 – prebehlo rokovanie na základe žiadosti OZ Vagus a mestskou časťou o možnosti pridelenia dvoch bytových jednotiek na ubytovanie občanov bez domova v našej ubytovni na Kadnárovej ulici za účelom ukončenia bezdomovectva.